

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Lange, Sven.

Iris eller den usaarlige Frue : Komedie i tre Akter.

Kjøbenhavn : Gyldendalske Boghandels Forlag, 1897

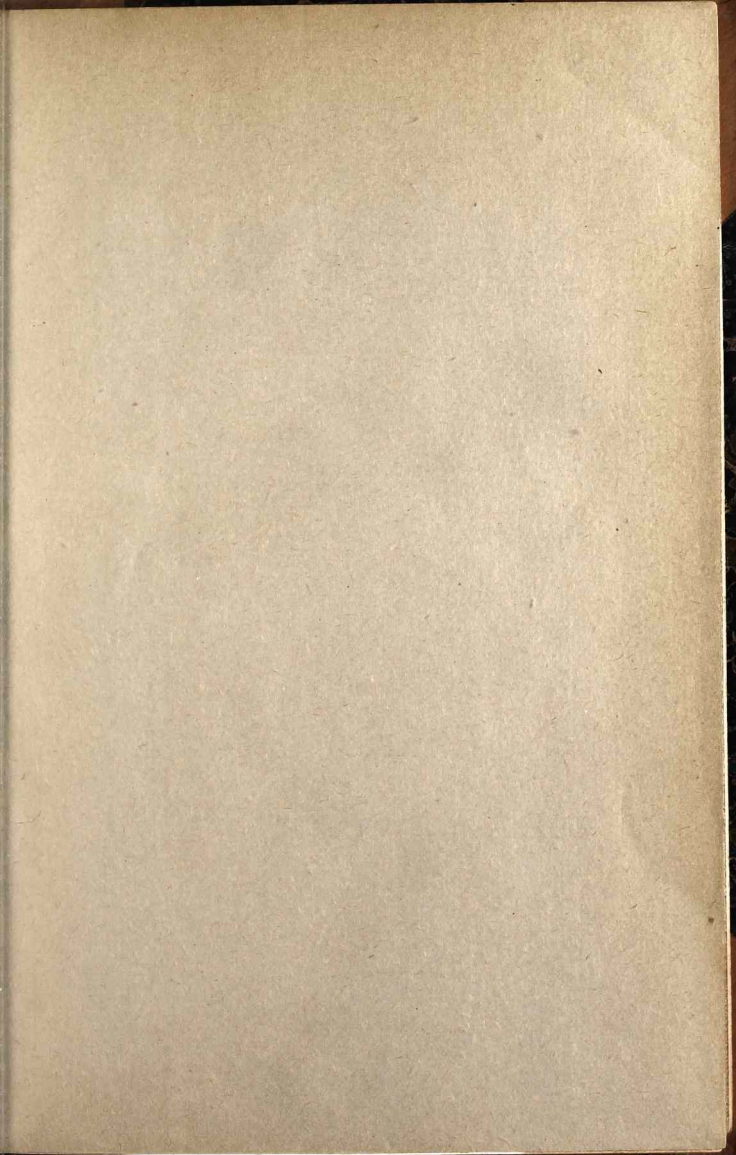
179 s.

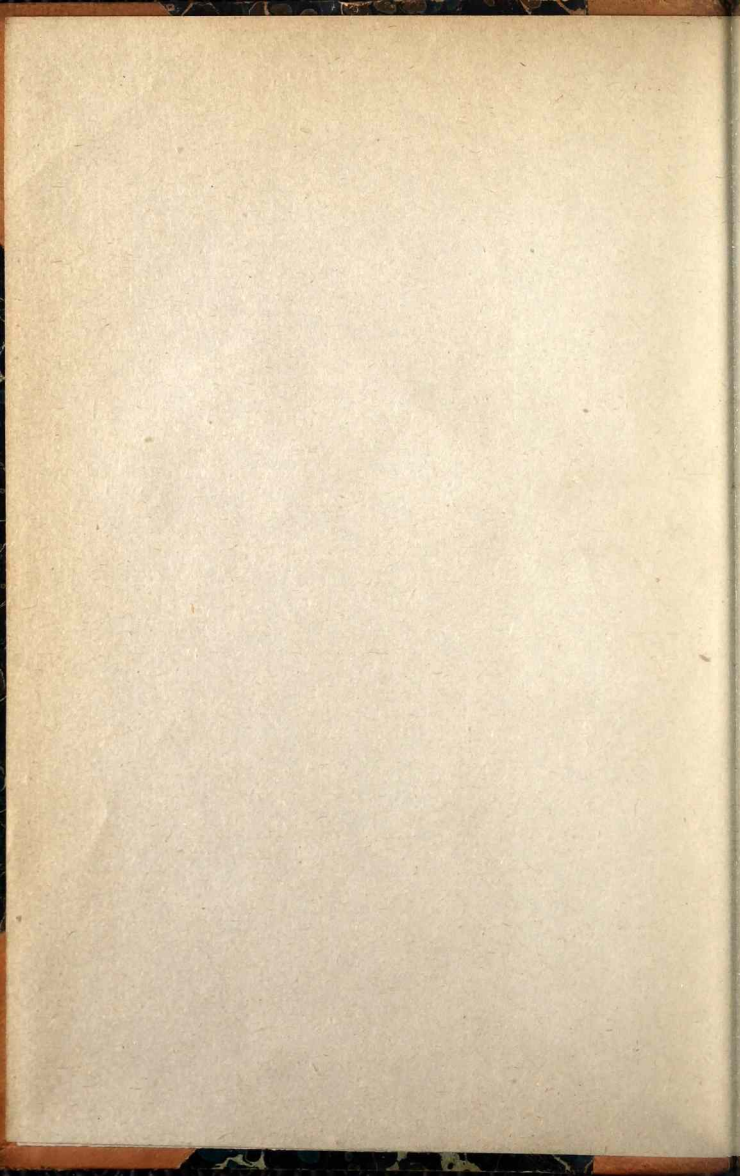
DK

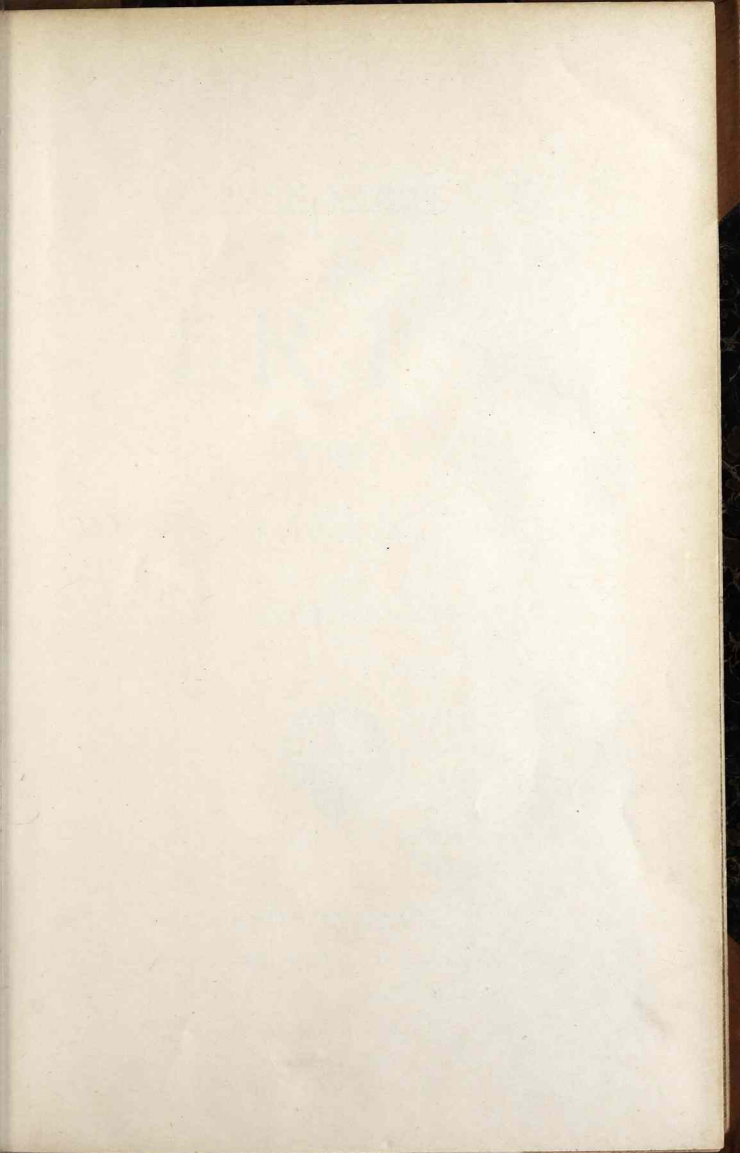
Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

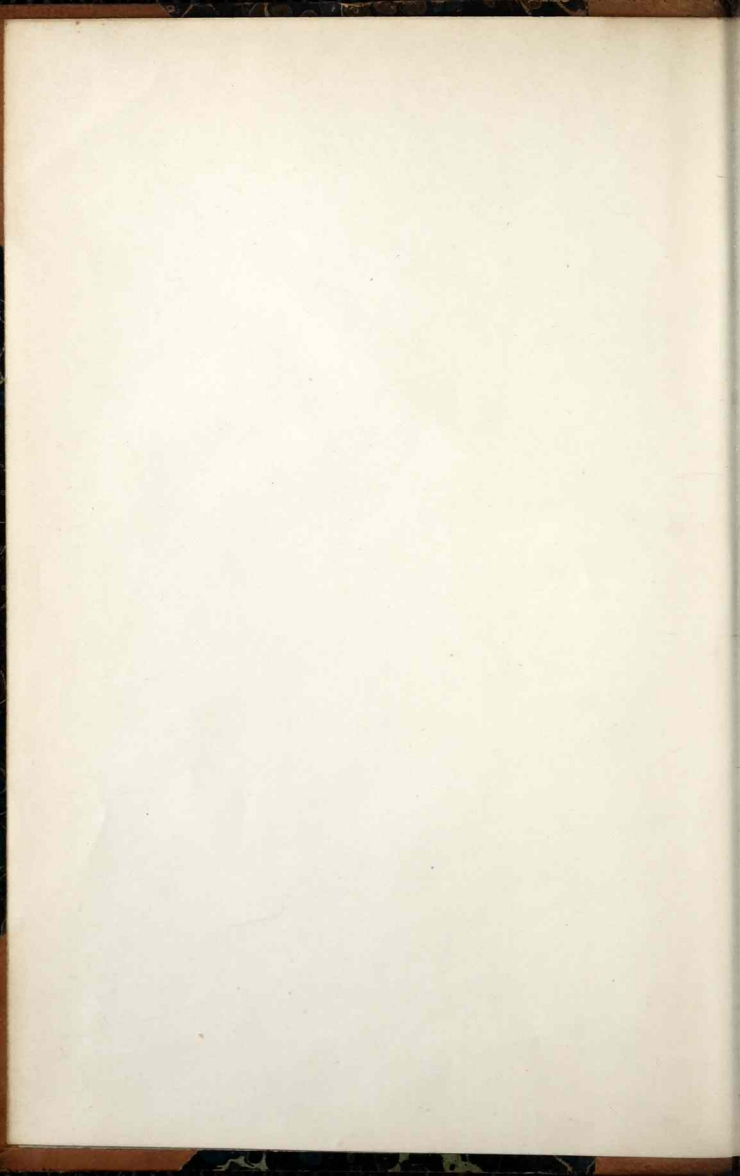
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

SVEN LANGE

IRIS

ELLER

DEN USAARLIGE FRUE

KOMEDIE I TRE AKTER

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co. (M. A. HANNOVER)

1897

PERSONERNE

KONRAD TROLLE, Cand mag.

IRIS, hans Hustru

OVE RAVN, Dr. phil.

IVER BEYER, Etatsraad

VILHELM MARTENS, Redaktør

HANS JØRGENSEN, Professor, Portrætmaler

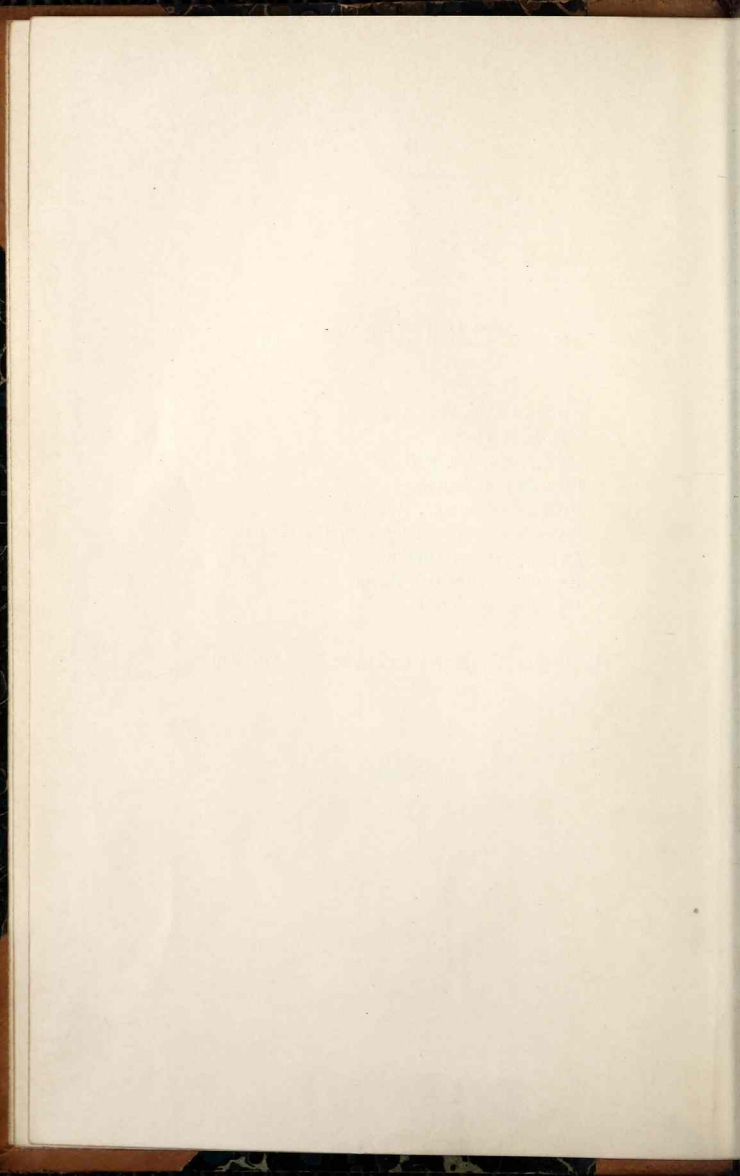
LUDVIG HEYSE, Direktør

HENRIK, Tjener hos Beyer

EN PIGE hos Trolle

Handlingen foregaar i en større By i vor Tid

FØRSTE AKT

Hos Konrad Trolle.

Et smagfuldt udstyret Dameboudoir. I Midten Bord og Stole. Tilvenstre i Forgrunden et lille Skrivebord. Tilhøjre en Chaiselongue, stillet fra Væggen skraat ud paa Gulvet. Døre i Baggrunden og tilhøjre.

Det er Aften. Ved Chaiselonguens Hovedende staar en høj Standlampe, paa Skrivebordet en mindre, begge tændte

Første Scene

Ved Skrivebordet sidder **Konrad Trolle**, en lille, spinkel, ung Mand, skæglos, blond, med Briller for de lyse Øjne og tilbagestrøget Haar. Han er ivrig i Færd med noget Arbejde og ser ikke op.

Lidt efter kommer **Iris** sagte ind fra Døren tilhøjre. Med langsomme, dansende Bevægelser nærmer hun sig lydløst sin Mand, der sidder med Ryggen til og intet mærker. Hun er høj, slank og mørk, i lys Empiredragt. Endnu bag hans Ryg vedbliver hun, med udstrakte Arme, at bevæge sig i rytmisk Takt efter en Melodi, som hun lydløst nynner. — Pludselig vender Konrad sig om, ser hende og brister i en fornøjet Latter.

KONRAD

Generalprøve, ikke?

IRIS

(vedbliver at danse efter den lydløse Melodi)

KONRAD

Bliv nu ikke træt, Iris, før de kommer!

IRIS

(vedbliver som før)

KONRAD

Eller bliv ved, — saa faar Du Øvelse.

IRIS

(som før)

KONRAD

Du er bedaarende. Vi klarer os nok. (Vender sig om mod Skrivebordet) Jeg maa blot have dette gjort færdigt.

IRIS

(ser paa ham, stanser pludselig og lader Armene synke. Hurtigt gaar hun hen til ham og dunker ham hæftigt i Ryggen med sine knyttede Hænder)

Vil — Du — være — artig! Vil — Du — væersgod — se — paa — mig, — naar — jeg — danser!

KONRAD

(værger sig leende)

IRIS

Kom her!

(Hun tager ham under Armene og slæber ham over Gulvet hen paa Chaiselonguen, hvor hun sætter sig og lægger ham saaledes, at hans Hoved kommer til at hvile i hendes Skød)

KONRAD

Iris, alvorlig talt . . .

IRIS

Alvorlig talt, — hvad saa?

KONRAD

Alvorlig talt, Iris, Du er altfor . . .

IRIS

Forfængelig, ikke sandt? Forfængelig, ikke?

KONRAD

Ogsaa det! Men Du er ogsaa . . .

IRIS

(skubber ham bort)

Uf nej, gaa din Vej! Hvis Du begynder at skænde, saa gaa!

KONRAD

(rejser sig og begynder at gaa op og ned ad Gulvet, skottende til hende i Tavshed)

IRIS

Kony

KONRAD

Iris!

(Han løber hen til hende og lægger sig som før)

IRIS

Vil Du saa love altid at se paa mig, naar jeg danser?

KONRAD

Ja, Iris, altid!

IRIS

Vil Du love aldrig at skænde mere, naar jeg bliver vred?

KONRAD

Nej, Iris, aldrig!

IRIS

Vil Du overhovedet altid tage mig, som jeg er? Aldrig ønske, at jeg var anderledes end saadan, som Du ser mig? Vil Du, Kony?

KONRAD

Jeg elsker dig jo!

IRIS

(klapper og kysser ham)

Saa, det var godt! Saa skal Iris ogsaa hjælpe, alt hvad hun kan! Iris skal skaffe sin lille søde Mand saa mange Embeder, som han kan ønske sig! Iris skal kokettere saadan med de gamle Herrer, at de falder paa Knæ og rækker hende alt, hvad hun forlanger! Iris skal trylle Rigdom frem og Ære og Magt og Herlighed, bare ved at være som hun er! Er Du ikke rasende stolt og lykkelig ved at have mig til Kone, Kony? Jeg synes, det maa være et Vidunder for dig hver Morgen, Du vaagner.

KONRAD

Det synes jeg ogsaa, Du. Jeg sad netop og regnede ud før, at hvis jeg ikke faar Posten . . .

IRIS

Hvorfor skulde Du ikke faa Posten?

KONRAD

Ja, jeg gaar med mine Tvivl, — gaar rundt med dem. Jeg spørger mig selv: Hvad for Egenskaber fordres der til den Direktørpost? Og har Du de Egenskaber, spørger jeg? Energi, kultiveret Smag, fine Kundskaber, fremfor alt Selvstændighed, — har Du alt det? For hvis Du ikke har Selvstændighed, saa gaar Musæet rabundus! . . . Naa, jeg er jo ikke alene, Gud ske Lov.

IRIS

Nej, vi er to om det, Kony.

KONRAD

Ja, og vi er jo ogsaa to i Direktionen, — mener jeg. Naar jeg nu blot ikke er Heyse altfor underlegen. Det er jeg vist. Men det gælder blot ikke at vise det! Saa længe det varer. Og Ove Ravn . . .

IRIS

Jeg kan ikke udstaa dig, Konrad, naar Du gaar saadan og raisonnerer!

KONRAD

Men jeg maa dog have Lov til at beholde mine Tvivl, ikke?

IRIS

Nej!

KONRAD

Men det er dog sine Tvivl, et moderne Menneske lever af, lille Iris.

IRIS

Ja, — og derfor bliver I heller aldrig til noget, I moderne Mennesker! I lusker saa længe omkring hver Plan og Gærning, at I bliver ganske skeløjede af Bekymring! Uha, dette evige Blik til Siden, disse stakkels, forfjamskede Spjæt frem og tilbage! Tror Du, Fremtiden lader sig erobre af Folk, der har St. Veitsdans? . . . Aa, Gud ske Lov, saa lidt moderne jeg føler mig! Aldrig, aldrig har jeg haft en Tvivl, aldrig! . . . Du er for lille, Kony. Du er rigtig sød, derfor tog jeg dig. Men Du er hverken Fugl eller Fisk.

KONRAD

Og Ove Ravn, — hvad er han?

IRIS

Ove Ravn er en Skurk. Men han gaar da i hvert Fald paa sine Ben, saa man kan høre ham.

KONRAD

Og hvis han saa gaar hen og . . .

IRIS

Og tager Pladsen fra dig, ikke?

KONRAD

Ja, Iris, vi maa jo se Tingene som de er. Skænd klarer skam intet. Han har svære Chancer, véd Du. Han er Doktor, han har leveret et betydeligt videnskabeligt Arbejde allerede. Han er umaadelig dygtig, og han har søgt før jeg.

IRIS

Naa ja, hvad saa?

KONRAD

Nej, det er rigtigt, — Protektion har han jo ikke noget af.

IRIS

Naa ja, der ser Du.

KONRAD

Jeg vil dog sige, jeg er jo heller ikke ganske blank ellers. Jeg har jo været i England, og Sløjd har jeg ogsaa lært. Og jeg har jo skrevet forskellige smaa Ting, véd Du. Ganske fine Ting virkelig. Men smaa. Smaa Pudserligheder, jeg har fundet rundt om i Krogene af Skabene paa Musæerne. Dem har jeg beskrevet og henført, véd Du. Ja, det er sandt, Du har naturligvis ikke gidet læse det, — men Ravn har rost mine Ting. Formen var smuk og livlig, sagde han, men der var jo ikke stort derunder. Det mindede ham om den i Luften frit svævende Grækerinde Atalanta, sagde han; jeg husker, at

han brugte netop dette Billede, hentet fra Markederne . . . Men jeg kan jo altid lære mere endnu. (Rømmer sig) Alt i alt skal Industrimusæet ikke komme til at beklage sig.

IRIS

Hvis Ove Ravn har rost dig, Kony, saa var det blot af Nedladdenhed. Han tror kun paa sig selv. Jeg kender ham.

KONRAD

Ja, det gør Du.

Pause

KONRAD

Men det var det, jeg vilde sige før: Jeg regnede ud, at hvis jeg faar Posten, saa kan vi nok blive ved at leve næsten paa samme Maade, som vi har levet det sidste Aarstid her i Byen, efter Rejserne. Embedet er mærkeligt godt gageret, og ingen af os har Lyst til at slaa store Slag mere.

IRIS

Nej, Gud fri os.

KONRAD

Saa skal vi leve hyggeligt og stille, med et Par enkelte rigtig gode Venner, her i vort lille Hjem. Saa kommer vel de Smaa ogsaa, — med Guds Hjælp. Saa begynder vi vort Ægteskab, Iris.

IRIS

Ja, det var snart paa Tide, lille Kony.

KONRAD

Det er sandt nok. Folk siger, vi er gifte, og vi er det jo ogsaa, — men hvis det er Ægteskab, saa véd jeg ikke rigtig, hvad Ægteskab er. Der er noget, der mangler; Gud véd, hvad det kan være?

IRIS

Skal jeg sige dig det?

KONRAD

Ja. Ikke Kærligheden!

IRIS

Balancen.

KONRAD

Balancen?

IRIS

Balancen. Vi kan ikke vippe med hinanden. Vi har ikke lært det endnu.

KONRAD

Nej, — jeg sidder nok helt oppe i Luften paa den ene Ende af Vippen og spræller med Benene. Jeg ser godt mig selv.

IRIS

(leende)

Jeg ogsaa, Du!

KONRAD

Men det morer mig.

IRIS

Mig ogsaa, Du! — Men nu skal det blive anderledes. Jeg vil skabe Ro og Harmoni her i Huset. Det er min Hensigt nu.

KONRAD

Men hvordan, Iris? Sig mig det!

IRIS

Blot ved at være til. Du skal faa det at se.

Pause

KONRAD

Du, vi glemmer helt, at de Delegerede snart maa være her.

IRIS

For mig kan de komme, naar de vil.

KONRAD

Saa er det vist bedst, at jeg først tager dem et Øjeblik ind til mig. Vi maa have forskellige Ting afgjort, — rent administrative Spørgsmaal, som kun vilde kede dig.

IRIS

Ja, men skynd Jer. Jeg kan ikke udstaa at være alene.

KONRAD

Ja, ja. De arriverer vist sammen; de har jo været til Middag hos Ministeren. Bagefter kommer vi saa ind til dig og drikker et Glas Champagne. Men de maa ikke blive til Aften, vel? Vi vil være alene, saadan som før.

IRIS

Ja, alene. . . . (Lidt efter, sagte) Alene igen.

Pause

KONRAD

Du, Iris, det er maaske en Svaghed, — men der er noget, der piner mig ved hele denne Historie.

IRIS

Jeg véd hvad det er. Kom kun med det.

KONRAD

Ja, det er Ove Ravn. Du kalder ham en Skurk, Du er vred paa ham nu. Men han har dog været saa nær en Ven af os her. Hver Aften kom han næsten, — lige til forleden Dag. Det piner mig, Iris, at det netop skal være ham, jeg tager Pladsen fra. Det piner mig. Jeg maa sige det, som det er. .

IRIS

Du er altfor god, Kony, — altfor, altfor god! Kom herhen.

KONRAD

(lægger sig paa Knæ foran Chaiselonguen)

Ja, lidt Kur har han . . . Grimrian . . .

IRIS

(holder ham for Munden)

Ti stille. (Løfter hans Hoved op) Kony, svar mig paa dette her: Har Ove Ravn ikke villet gøre dig ulykkelig for hele dit Liv? Har han ikke villet tage din Kone fra dig, Kony? Svar.

KONRAD

Jo, det siger . . .

IRIS

Er det saa ikke retfærdigt, at Du tager hans Plads til Gengæld?

KONRAD

Jo, men jeg . . .

IRIS

Punktum. Gaa.

KONRAD

(rejser sig og gaar lidt op og ned ad Gulvet i Tavshed, skottende til hende)

Du er dog en mærkelig En, Iris! En besynderlig, besynderlig En er Du, — helt æventyrlig! Det siger ogsaa Alle. Gud véd, om jeg nogensinde lærer at forstaa dig?

IRIS

Nej. Men det er heller ikke nødvendigt.

KONRAD

Men vi er dog gifte, ikke?

IRIS

Bliv nu ikke højtidelig, Kony.

KONRAD

Højtidelig? Men vi blev dog enige om før . . .

IRIS

Du véd jo, jeg elsker dig.

KONRAD

Det véd jeg, Iris!

IRIS

Men det er Kvinden i dig, som jeg elsker.

Pause. Han gaar og skotter til hende. — Det banker paa Døren i Baggrunden og en Pige kommer ind

PIGEN

Det er de fremmede Herrer. Skal jeg bede dem komme herind?

KONRAD

Nej, nej, bed dem gaa ind i mit Værelse. Jeg kommer øjeblikkelig.

(Pigen ud)

KONRAD

Der er de sgu. Det er de Delegerede. Nu gælder det . . . Ja, jeg gaar ind!

IRIS

Ja gaa. Men skynd Jer.

KONRAD

(nærmer sig Iris; tøvende)

Vil Iris love at behandle sin lille Mand godt,
naar de Fremmede ser paa det? Med Agtelse?

IRIS

Aa, kys mig, kys mig! Jeg elsker dig!

De omfavner hinanden. Konrad gaar derefter med en rask Beslutning
ud tilhøjre

Anden Scene

Iris rejser sig, retter paa sit Haar og sin Kjole foran Spejlet, gør
nogle dansende Bevægelser — og løber saa pludselig hen til Chaise-
longuen, kaster sig paa den og begraver Hovedet i Puderne. — Pause.

Pigen kommer ind fra Baggrunden og gaar hen til Iris med et
Visitkort i Haanden

IRIS

Hvad er det?

PIGEN

(rækker hende Kortet)

IRIS

Ravn! (Rejser sig hastig) Sig, jeg ikke er hjemme!

(Pigen vil gaa) Nej, vent!

Pause

IRIS

(hastig)

Lad ham komme!

(Pigen ud)

Iris staar et Øjeblik ubevægelig. Saa gaar hun et Par hurtige Skridt hen mod Døren tilhøjre, hvor Konrad gik ud. Hun trykker hæftig Hænderne mod sine Læber og strækker dem ud efter ham. Hun lægger sig paa Chaiselonguen som før, ordner sin Kjole med Omhu og vender Ansigtet ned mod Puderne.

Det banker. Lidt efter gaar Døren i Baggrunden op og **Ove Ravn**, en undersætsig, meget mørk ung Mand med uregelmæssige Træk, stærke Bryn og tyndt sort Fuldskæg, kommer ind

Tredie Scene

Iris. Ove Ravn

RAVN

(nærmer sig langsomt)

Jeg forstyrrer altsaa ikke?

IRIS

(rækker, uden at se op, Haanden hen imod ham)

RAVN

(holder hendes Haand)

Fruen alene?

IRIS

(ser op)

Hvorfor kommer De?

RAVN

Jeg vilde se Dem.

IRIS

Vil De love strax at gaa igen?

RAVN

Ja, ja, — hvis De vil.

Pause. Iris betragter ham

IRIS

De ser saa fornøjet ud, Ove Ravn.

RAVN

Fornøjet? Ja, det er det svageste Ord: — jeg er straalende glad! Det er derfor, jeg kommer her iaften. Jeg kunde ikke taale den Tanke, at De var vred paa mig. Det er forbi, ikke sandt?

IRIS

(nikker svagt)

RAVN

Jeg tænkte det nok. Det var blot en af disse utaalelige Misforstaaelser. Vi er begge saa nervøse, — man véd aldrig, hvad man siger. Jeg var for jaloux, — De lidt for brødebetyngt, skønt Gud skal da vide, De har ingen Grund . . .

IRIS

Ja, ja, ja, tal dog ikke om det mere!

RAVN

Nej, De har Ret. Kun om Fremtiden vil vi tale. (Tager en Stol og sætter sig hen til hende) Jeg var

saa angst. Naar jeg er alene, bliver min Ømhed for Dem uden Grænser! Saa takker jeg Dem, saa takker jeg Dem, og jeg anklager uophørlig mig selv . . . Nu er alt godt igjen. —

Fru Iris, Fru Iris, jeg er saa glad i denne Stund! Klart, i store Omrids, ser jeg min Fremtid for mig, — Mørket er bag mig allerede! Jo vel har jeg følt mig lykkelig før, men véd De: det var den tidligste Ungdoms ubestemte, forvirrede Lykke. Aa, hvad betyder den mod Følelsen af, at man véd, hvad man vil, og at man kan, hvad man vil. De skulde blot vide . . .

IRIS

Hvor De dog snakker iaften, Ravn!

RAVN

De kender mig knap igen, vel? Ja, men før var jeg altid bunden af saa mange Ting, og tit bedrøvet, — nu bliver jeg fri, fri! Og tænk Dem: Netop iaften bliver min Skæbne afgjort. De Delegerede er til Middag hos Ministeren idag, og dér . . .

IRIS

(vender pludselig Hovedet om til den anden Side)

RAVN

Keder jeg Dem?

IRIS

(ryster svagt paa Hovedet)

RAVN

Nej, det er umuligt. Tænk Dem: den Direktørpost, det er kun et Trappetrin for mig. Kommer jeg først derop, saa kan De tro, saa skal det gaa i Spring! Aa, jeg er stærk, — jeg føler mange underlige Kræfter i mig . . .

Og véd De, kæreste Frue, hvad en af mine første Bedrifter skal være? Det er at hjælpe Deres Mand, hjælpe Konrad fremad. Han har længe staaet i Stampe, og det er Synd. Han er flink og begavet, han skal blot presses ind i det rette Spor. Det vil være mig en stor Glæde at hjælpe ham.

IRIS

(ser paa ham)

Men hvis De nu slet ikke faar Posten, Ove Ravn?

RAVN

Ikke faar Posten? Jo, De kan være rolig for, at jeg faar Posten! Det er jo kun en Formsag nu! For fjorten Dage siden talte jeg med en af de Delegerede, og han sagde, at de Par Ansøgere, der var foruden mig, de var uden nogen Betydning! Hvorfor i Alverden skulde jeg dog ikke faa Posten? . . . Har De hørt noget? Jeg véd nok, at der i de sidste Dage er løbet noget Sludder omkring i Byen om en ny Ansøger, der i den elvte Time skulde have mældt sig og kuldkastet alle Beregninger. Men det er jo blot det traditionelle Spøgelse, der altid dukker op

før afgørende Begivenheder. Det synker atter i Graven, — jeg er fuldkommen rolig. —

Men, Fru Iris, hvad det ogsaa har kostet mig at naa saa vidt, — De aner det ikke! Nu kan jeg tale om det, siden al Trængslens Tid er forbi. Alt det Smaasulteri, de lappede Støvler . . . de ulidelige Informationer . . . og de Ydmygelser! — Gud i alle Himle: de Ydmygelser, jeg har maattet døje! Jeg sloges da ogsaa med mig selv som med et galt Dyr! . . . Havde jeg ikke haft mine Haab . . . og haft Dem. — Ja, Fru Iris, det var en fortvivlet, en grim, træt, syg, en ludfattig Djævel, De drog ind i Deres Lys og Sol. De anede det vist ikke. Men jeg følte det for os begge to, og derfor er jeg Deres for altid. (Rejser sig) Aa, kæreste dog, tænk Dem: nu er det forbi, alt det Onde! For alle Tider, for evig forbi! Tænk, at kunne le af fuld Hals af sine Genvordigheder! Ryste dem af sig som en pjaltet Dragt! Aa, tænk dog . . .

IRIS

(nervøs og urolig)

Hold heller op, Ravn, hører De! Aa, ti stille, — gør det!

RAVN

(ser lidt paa hende)

Vidste man ikke bedre, skulde man virkelig tro, at De hadede mig!

IRIS

Nej, Ravn, jeg hader Dem ikke!

RAVN

De hader mig ikke? Men hvorfor maa jeg da ikke have Lov at være lykkelig? Jeg kommer her til Dem saa glad, som jeg ikke længe, længe har været, og saa . . .

IRIS

(stryger ham hen over Kinden; blødt)

Ove!

RAVN

(tager hendes Haand og kysser den)

Saadan! Nu er De god igen . . . Tyran, som De dog er! De var jo blot skinsyg paa min Glæde. Men De er saa straalende smuk iaften, De har Lov til at gøre alt, hvad De vil.

IRIS

Ja, ikke sandt?

RAVN

Alt, hvad De vil! Jeg elsker Dem, Iris. Det maa jeg jo, ikke sandt? De tror det nu, ikke?

IRIS

Jo. — Og derfor fik De ogsaa Lov at komme ind til mig iaften.

RAVN

Jeg længtes saa meget efter Dem. Jeg . . .

IRIS

Sig mig noget smukt, Ravn! Jeg trænger
saadan til at høre noget smukt om mig!

RAVN

(med et Smil)

Men Konrad da?

IRIS

Ham har jeg hver Dag. Sig det, skynd
Dem!

RAVN

Jeg kunde sige Dem mange Ting. . . . Jeg
kunde fortælle Dem, hvordan De er bleven mig
en Norm for al Skønhed. Ser jeg Kvinder, som
ikke ligner Dem, da er de altid hæslike for mig.
Nej, ingen, ingen er som De! Jeg kunde sige
Dem, Iris . . .

IRIS

Tror De, jeg er god?

RAVN

God? Jeg har aldrig tænkt derover. De er
altfor smuk.

IRIS

Kan man da ikke være god, naar man er
smuk? Kan man ikke? Aa, sig det, Ravn!

RAVN

Jo, jo, — som De dog spørger! Men véd
De, De er for mig som et skønt, et straalende

Maleri. Mine Tanker omhyller Dem saa ydmygt, saa varsomt og ydmygt, naar jeg ikke ser Dem, — og ser jeg Dem, saa er det mine Øjne, der er glade. Mer véd jeg ikke om Dem, andet ønsker jeg ikke.

IRIS

Jeg tror, De lyver nu, Ravn.

RAVN

Hvorfor? Hvorfor dog? Hvad mener De ellers?

IRIS

Saadan er De slet ikke. Jeg kender Dem. De gør Dem meget bedre, end De er. Meget meget bedre.

RAVN

Men hvordan er jeg da? Sig mig det . . .

IRIS

Nej.

RAVN

Jo, sig det!

IRIS

Jeg véd det. . . De vilde nok snarere slynge mig op i Luften og gribe mig igen . . . og saa —

(Ser paa ham)

Pause

RAVN

(bøjer sig tæt over hende; hvisker)

Iris . . .

IRIS
(sagte)

Ja.

RAVN

Iris . . .

IRIS
(ligger ubevægelig. Hun har foldet Hænderne og bevæger sagte sine Læber)

RAVN

Iris? Svar mig! . . . De ser ud, som om De beder . . . Hør, hvad jeg siger . . .

IRIS
(hviskende)

. . . Lidenskaben . . .

Pause

IRIS
(rejser sig pludselig med et Ryk; lyttende)

De maa gaa! Skynd Dem! Der kommer nogen!

RAVN

Skal jeg gaa? Nu?

IRIS

Ja, ja! Der er nogle Herrer inde hos Konrad! Jeg hørte dem rejse sig, de kommer strax herind! Gaa, De maa gaa!

RAVN

Jeg kan ikke gaa nu! Hvorfor maa jeg ikke blive? Jeg kan ikke gaa nu!

IRIS

Herregud, vi maa dog være forsigtige!

RAVN

Ja, ja, De har Ret! Saa gaar jeg . . . Bliver de længe, Herrerne?

IRIS

Nej, nej! Gaa nu!

RAVN

Saa venter jeg nedenfor, til de er borte, og kommer op til Aftensbordet som sædvanlig. Jeg maa se Dem igjen! Saa taler jeg med Konrad om hans Fremtid.

IRIS

Ja, ja, der er de! Farvel, Ravn. Stakkels . . .

De er kommen hen til Døren i Baggrunden. Ravn gaar ud. Iris lukker hastig Døren og kommer frem

IRIS

Hvor klodset han dog er! Hvor klodset han dog er! Ved Gud, jeg elsker ham ikke!

I det samme gaar Døren tilhøjre op, og Konrad kommer ind med Herrerne

Fjerde Scene

Iris. **Konrad.** **Etatsraad Beyer**, en lille Herre med tætte, graa Bakkenbarter, en bister Mund og et hastigt, sky Blik. **Direktør Heyse**, meget mager, skægløs, med et fint, men næsten stereotyp Smil. **Pro-**

fessor Jørgensen, mørk, med tyndt og let graanet Haar og Skæg, rolige, dybe Øjne. Redaktør Martens, bred og kraftig, med kort, mørkebrunt, firkantet Fuldskæg, meget repræsentativ.

De fire sidste er i Selskabsdragt med hvidt Slips. Beyer og Martens bærer Ordner. De kommer ind, livlig konverserende

IRIS

(med en Bøjning imod dem)

Mine Herrer!

Almindeligt Beundringsudbrud. Beyer, Heyse og Jørgensen omringer komplimenterende Iris

Martens, som har holdt sig tilbage, nærmer sig med Konrad

KONRAD

(nervøs)

Redaktøren kender vist næppe min Kone?
Ja, jeg véd ikke . . . Naa ja, — Iris, tillad mig:
Redaktør Vilhelm Martens — min Hustru.

MARTENS

(taler med vanemæssig Ro, med en dyb, forsigtig, tom Stemme)

Det er mig en Ære, Frue. Alene som Datter af vor geniale Sprogforsker er De mig bekendt fra . . .

IRIS

(leende)

Forløb Dem nu ikke, Redaktør Martens!
De har dog ikke anet min Existens før idag!

MARTENS

Fruen miskender ganske os Journalister. Jeg har fulgt Dem med vaagne Øjne, fra De var saa

stor som saa. Hvor Deres Fader viste sig, var De jo ogsaa.

IRIS

Ja, det er sandt, — vi var altid sammen. Kendte De Fader personlig? Det gjorde De vist ikke?

MARTENS

Ganske flygtig. Hvorfor, om jeg tør spørge?

IRIS

Jeg husker, Fader kunde ikke lide Deres Blad. (Leende) Dengang blev det vist ogsaa kaldt uanstændigt af alle Mennesker!

MARTENS

Tilføj De blot: af alle anstændige Mennesker. Men Tiderne forandre sig jo Gud ske Lov . . .

BEYER

(taler med bidsk, nervøst Tonefald)

Det er rigtig: Nu kaldes det anstændigt af alle uanstændige Mennesker. Undskyld, Martens, — men som gammel Ven af Huset er det min Pligt at dæmpe Virkningerne af Fruens Fripostighed. Jeg kan det kun ved at være endnu grovere.

KONRAD

(forskrækket, leende)

Etatsraaden mener det jo altid godt, det véd vi.

IRIS

Søde Onkel Beyer, Du er dog min bedste Ven. Jeg bortfører dig til hemmelig Konference, kom med. (Hun tager ham under Armen og gaar frem i Forgrunden tilhøjre med ham) Hvordan staar Sagerne saa, Onkel?

BEYER

De staar forbandet snavs. Din Mand faar Pladsen.

IRIS

Aa, vær nu lidt venlig, Onkel Beyer! Jeg er saa rasende nervøs iaften!

BEYER

Vær Du kun trøstig, min kære Pige. Du har jo ikke Landets Interesser for Øje.

IRIS

Men Ministeren? Maatte I plage ham meget? Hvad sagde han?

BEYER

Ikke et Muk. Saa véd man altid, hvor man har ham.

IRIS

Saa er det altsaa virkelig afgjort? . . . Aa, Du har taget hele Humøret fra mig, Onkel. Jeg kan slet ikke være rigtig glad.

BEYER

Konrad klarer sig nok. Han har jo Gud og Heyse.

IRIS

Sig mig, Onkel, — var der ikke nogen anden Ansøger?

BEYER

Det véd Du vel. Der var Dr. Ravn, din Tilbeder.

IRIS

Naa, men, — hvad han?

BEYER

Ja, han faar den altsaa desværre aldeles ikke! Jeg siger desværre, skønt jeg hader ham: — Du véd hvorfor.

IRIS

(sagte)

Onkel, — jeg elsker ham ikke.

BEYER

(slaar over i en ligegyldig Tone)

Forresten har vi jo ikke sat Punktum endnu. Men Sandsynligheden er for Konrad. — Dér kommer de andre. Du har kun Grnd til at takke dem for deres Slid; det er de sande Skyldige, om nogen er det. Men gør det diskret, og nævn ikke Ravn. Han bliver altid Affairens ømme Punkt. Snakkes der for meget om Karpen, saa gaar den tørre Jyde sgu ikke ned.

(Han fjærner sig)

KONRAD

(kommer med Professor Jørgensen)

Tænk dig, Iris, Professoren finder dig saa malerisk, og har faaet Lyst til at male dit Portræt. Tænk dig, uden Bestilling! Er det ikke morsomt? (Hvisker) Husk at tale højt!

IRIS

(sætter sig paa Chaiselonguen)

Gud fri mig, Professor Jørgensen, — skal jeg sidde Model? Det er da det kedeligste, jeg véd. Kom, sæt Dem her, saa snakker vi om det.

JØRGENSEN

(sætter sig. Han taler dæmpet og langsomt, tøvende, som om han søgte Ordene dybt inde fra sig selv)

Jeg vilde gjerne male Dem, Frue. Der er noget i Deres Profil, der er saa ganske ualmindelig smukt. (Ser nøje paa hende) En face duer De ikke stort. Nej, dér duer De ikke.

IRIS

Nej hør, véd De nu hvad! Duer jeg ikke?

JØRGENSEN

(drejer hendes Hoved i Profil)

Nej, saadan skal De sidde. Saa faar De noget, som ikke alle har. (Betragter hende) Ja, det er mærkelig smukt. Med to Farver kan jeg gøre det. Med tre Farver. Tre Farver, ja. Gyldengrøn Baggrund. (Glad) Men det udstiller vi ikke! Nej, det udstiller vi ikke, gør vi vel?

IRIS

Hvor De er smuk, naar De smiler, Professor!

JØRGENSEN

Hva'?

IRIS

Deres Smil er saa smukt. De bliver saa smuk, naar De smiler.

JØRGENSEN

(lægger sin Haand over hendes)

Aa nej, aa nej . . .

IRIS

Og saa bliver De ganske rød! (Klapper i Hænderne) De bliver jo rød i Hovedet, Professor Jørgensen! Aa, hvor De er morsom! Jeg troede ikke, De kunde rødme!

JØRGENSEN

Jeg véd det ikke . . . Vil De sidde for mig, Frue?

IRIS

Ja, hjærtens gærne! Naar skal vi begynde?

JØRGENSEN

Naar De vil og kan. Nu kommer vi vel ofte sammen i Anledning af dette Direktionsvalg.

IRIS

Det er sandt, Professor Jørgensen, — hvis De har gjort noget for os i denne Sag . . .

JØRGENSEN

(slaa afværgende ud med Haanden)

Det er jo Beyer! Det er jo Beyer, det hele!
Er der gjort noget, saa er det Beyer! Jeg har
kun gjort, hvad jeg altid gør i saadanne Til-
fælde: Jeg har holdt min Mund.

IRIS

Ja, Tak skal De have for det da!

JØRGENSEN

Hvad kommer alt det Vrøvl mig ved? Kan
jeg gøre nogle Venner en Tjeneste, saa —
Kunsten klarer sig sgu nok endda.

IRIS

De er ganske henrivende sød, Professor.
Nu véd De det.

JØRGENSEN

(kysser hendes Haand)

De er meget smuk, min Frue.

IRIS

Ogsaa en face? Aa, sig det!

JØRGENSEN

Nej, en face duer De ikke stort.

Direktør Heyse nærmer sig, fulgt af Redaktør Martens. — Jørgensen rejser
sig og gaar hen i Baggrunden

HEYSE

(taler sagte, lidt hvislende, støttende paa de enkelte Ord)

Sidder Fruen ikke dér og øver sine Trolldomskunster paa vor kære Professor. De er en Fanatiker, Fru Trolle.

IRIS

Jeg har ikke Held med mig, Heyse. Tænk, han siger, jeg duer ikke en face!

HEYSE

Jeg troede, Professor Jørgensen kun var døv.

IRIS

Jeg skal nok faa ham kureret. — Naa, Redaktør Martens, De er da ikke vred paa mig mere? De ser saa umaadelig højtidelig ud.

MARTENS

(rømmer sig)

Frue, hvor kan De tro? . . .

HEYSE

Fruen synes ikke ret at forstaa det Betydningsfulde i denne Højtidelighed. Det er en historisk Højtidelighed: Den dikteres alene af Redaktørens bekendte Omsorg for vor By og dens Befolkning.

IRIS

Hvordan det, Heyse? Nu er De vist ondskabsfuld!

HEYSE

Redaktøren føler sig halvt om halvt som Statue allerede. Og han ønsker, at denne Genera-

tion ser ham i samme Skikkelse, som dens Efterkommere engang skal beskue ham i, naar han er bleven en Pryd for en af vore offentlige Pladser. Derfra Højtideligheden. Redaktøren gaar, — om jeg maa udtrykke mig populært — med sit Monument i Maven.

IRIS

Hvis De gør Nar, saa har De en ganske afskyelig Maade at gøre det paa, Heyse! Det lyder altid, som om De mente, hvad De sagde! Og at De tør! Er De egentlig ikke en uhyre mægtig Mand, Redaktør Martens?

MARTENS

De overdriver, Frue. Men maaske har jeg mere Indflydelse, end mange Folk ønsker.

IRIS

Og Rigsdagsmand er De ogsaa bleven?

MARTENS

Alene for mit stakkels Blads Skyld. Det maatte søge Støtte, hvor det kunde faa det.

IRIS

Men er Lovgiver da ikke det højeste, man kan være? Eller spurgte jeg dumt?

HEYSE

Lovgiver er kun det højeste, Frue, naar man ikke sætter Spækhøker endnu højere.

IRIS

Aa, jeg er vis paa, De er bare misundelig, Heyse!

HEYSE

Det er fuldkommen sandt. Jeg er aldeles afgjort misundelig paa Redaktør Martens. Han har Talenter, hvor jeg kun har Aspirationer. Den Afgrund, paa hvis gale Side han i sin Tid stod sammen med mig, — den formaaede han at overskride blot ved at lægge Haanden paa Hjærtet, — eller dér, hvorunder det anes: (peger mod Brystet) paa det tomme Knaphul. Jeg staar desværre endnu ved Afgrunden. Jeg formaar kun at spytte derover, — med Respekt at sige.

MARTENS

Dette med den rigtige og den gale Side er nu saa sin egen Sag, min kære Heyse. Hvorfor er den Side, jeg staar paa, ikke snarere den gale? Der er Tider, hvor jeg tror det. Foruden at være Skrivekugle samt Ridder, er jeg nemlig ogsaa Menneske.

HEYSE

Saa saa saa. Lad os holde op. Denne ædle Kappestrid matter ud.

IRIS

(ser smilende fra den ene til den anden)

Hvor De dog er morsomme, begge to! Disse højtidelige Martyransigter, — Gud véd hvorfor?

Ja, for De er ogsaa højtidelig, Heyse, akkurat lige saa højtidelig som Redaktøren! — Jeg kan godt lide Dem, Redaktør Martens. Jeg er vis paa, vi bliver udmærkede Venner. (Rækker ham en Haand) Og vi er det jo allerede, Heyse, skønt jeg egentlig ikke kan fordrage Dem.

(Rækker ham den anden Haand)

HEYSE

(bukker)

IRIS

Og tak, kære Redaktør, hvis De har støttet os hos Ministeren.

MARTENS

Min Støtte, kæreste Frue, har som saa ofte før væsentlig bestaaet i at tie. Jeg er lykkelig, hvis der skulde komme noget Resultat ud af min Smule Assistance.

HEYSE

Kommer der intet af Deres, kommer der i hvert Fald et af Etatsraad Beyers.

IRIS

Naa, men De, Heyse? Hvad har De da gjort?

HEYSE

Min Mund har været lukket med syv Segl naturligvis. Min Støtte bestod væsentlig i ikke

at modsætte mig den paatænkte Udnævnelse.
 Havde jeg gjort det, saa —

MARTENS

(leende)

— saa havde Etatsraaden saamænd nok sat
 sin Vilje igennem alligevel!

IRIS

(leende)

Det lader altsaa til, at det er den skinhellige
 Onkel Beyer, der har arrangeret det hele?

BEYER

(kommer til)

Jeg hørte mit Navn. Hvad er paa Færde?

IRIS

(truer ad ham)

Hykler!

BEYER

Glissez, mortels, n'appuyez pas! — Men hør,
 Iris, vil Du kaste os paa Dør, uden at vi har
 faaet saa meget som et Glas Vin? Paa dette
 Tidspunkt vilde en Draabe tør Champagne kunne
 gøre Virkning paa vore kranke Samvittigheder.

IRIS

(rejser sig)

Aa undskyld, jeg havde virkelig glemmt det
 helt! Nu skal jeg egenhændig skænke for Dem,
 mine herrer.

(Gaar ud i Baggrunden)

Lille Pause

KONRAD

Jeg er bange for, min Kone kan ikke finde
Flasken!

(Hurtig ud efter hende)

Femte Scene

Beyer. Heyse. Jørgensen. Martens

MARTENS

Er Etatsraaden i Slægt med Fruen? Jeg
hørte, De blev kaldt Onkel.

BEYER

Ikke mer Onkel end De. Jeg var i sin Tid
forliebt i Moderen; hun elskede mig som en
Søster. Deraf kommer det. Det er en gammel
Historie.

HEYSE

Die bleibt doch immer neu.

BEYER

(skarpt)

Hvad mener De?

HEYSE

Et berømt Citat, kære Etatsraad.

JØRGENSEN

(kommer til)

Hun er mærkelig smuk i Profil, Fru Trolle.
Hvis jeg drømmer om den en Nat, vil jeg male

den. Men vi udstiller det ikke! Nej, fy for Pokker, det gør vi ikke!

MARTENS

Det er i det hele en sjælden indtagende Dame, fin, klog og elskværdig. Jeg er Etatsraaden meget taknemlig, fordi De har givet mig Lejlighed til at gøre Fruens Bekendtskab.

BEYER

Jeg be'r. Gid De maa faa Glæde af det.

MARTENS

Tak for Ønsket, Hr. Etatsraad! . . . Og Kandidat Trolle er maaske netop den Mand, der behøves til et Embede som dette. Han har idag givet mig et bestemt Indtryk af . . . af . . .

BEYER

— af Ubestemmelighed. Det er netop det. Han passer ligesaa godt til at være kgl. Konfessionarius som til at være Sekretær i en Cykleklub. De har fuldkommen Ret.

MARTENS

Ja, jeg mener: Det er den Slags Mænd, Landet trænger til!

BEYER

Bliv nu ikke pathetisk, Martens. Vi er kun tre, der hører Dem. Eller to. (Til Jørgensen) Naa,

kære Professor, drømmer De allerede om Fruens Profil?

JØRGENSEN

Ja, — ikke netop det nu. Jeg gaar og tænker paa, hvad jeg skal fortælle hende, mens jeg maler hende. Før at faa Sjælen frem. Det maa De vel vide, Beyer, — De, som kender hende. Hvad holder hun mest af at høre?

BEYER

Hm, ja. Hvad tror De?

MARTENS

Hvis jeg maa sige min Mening, saa kunde jeg tænke mig, at Fru Trolle var overmaade ærgjerrig. Jeg vilde derfor udmale hende en betydningsfuld Fremtid, som hun vandt ved sin egen Dygtighed og Kraft.

BEYER

De er jo forrykt. Undskyld, — De er altfor abstrakt, mener jeg. Undskyld.

HEYSE

Jeg vilde foretrække at rose hendes Mand.

BEYER

Det var godt! . . . Ikke ilde, Heyse, ikke ilde . . . De er ikke dum. Men det bedste var det ikke. — Nu Professoren?

JØRGENSEN

Jeg vil vist sige hende, hvor smuk jeg finder hende.

BEYER

Lad gaa, — hvis det blot ikke kom fra en Portrætmaler . . . De kan altsaa ikke finde det, — ingen af Dem? Og dog er det ikke andet end det, enhver Urtekræmmersvend griber saa sikkert, som greb han i Sveskeskuffen: (Hvisker) Jeg elsker Dem!

JØRGENSEN

Hva'?

BEYER

(høit, vredt)

Jeg elsker Dem!

(I det samme gaar Døren i Baggrunden op)

Sjette Scene

De forrige. Iris kommer fra Baggrunden, fulgt af Konrad, der bærer en Bakke med Glas og en aabnet Flaske Champagne

IRIS

(leende)

Hvad er det, jeg hører, Onkel Beyer? Staar Du ikke dér og overvælder Professor Jørgensen med Kærlighedserklæringer? Naa, jeg kan saamænd godt forstaa det, — jeg elsker jo ogsaa Professoren! Ikke sandt, Professor, det véd De da?

JØRGENSEN

Tak.

IRIS

Og alle de andre ogsaa! Fordi De er saa gode og elskværdige mod os her. Kom. (Skænker i Glassene) Skaal og Tak allesammen. De skal nok faa at se, Fru Iris er ikke utaknemlig.

Man klinker. Herrerne tømmer deres Glas i Tavshed.

MARTENS

(rømmer sig)

I Tilslutning til vor unge, fortryllende Værtindes Ord maa det være mig tilladt at give et Haab, — ja mere: en Forventning Udtryk, som sikkert fylder samtlige de Tilstedeværende. Under Forudsætning af, at Embedet som anden Direktør ved det herværende Industrimusæum besættes paa den Maade, vi alle ønsker, — saa haaber, ja venter vi, at dette Valg vil tilføre Direktionen friskt Blod, og at den nye, unge Kraft snart vil udfolde en Virksomhed, der kan blive vort kære Musæum, og derigennem Landet og Folket til Velsignelse. Hr. Kandidat Trolle!

IRIS

Hvilken Veltalenhed, kære Redaktør!

BEYER

Og hvilken Satans Behændighed!

KONRAD

(træder hastig til, mens Iris fylder Glassene)

Jeg maa takke Dem, Hr. Redaktør, for Deres venlige Ord. Jeg haaber nok, jeg skal fylde min Plads, hvis jeg da faar den . . . Det tilkommer jo ikke mig at berømme mine Egen-skaber, som de Herrer Delegerede dog selv bedst maa kende . . . Men jeg vil blot sige dette: Jeg har jo læst en hel Del, — virkelig ikke saa lidt, — selvom det ikke er saa meget endnu. Jeg vil ogsaa anføre, at jeg har skrevet en Del, — smaa, fine Ting . . . smaa Ting. Hm. Og praktisk har jeg dog forsøgt at sætte mig ind i Sagerne: Jeg har jo været i England, og Sløjd har jeg ogsaa lært. Lysten mangler ikke, og Embedet er jo ikke stort, — heldigvis for mig endnu . . . Naa, og den Storm af Uvilje og Modstand, som mit Valg muligvis vil vække, skal jeg med Guds Hjælp nok trodse. Det skal nok gaa. Efter den gamle Regel: Nye Koste feje bedst! gaar det nok! Skaal!

HEYSE

Hm.

Pause. Herrerne tømmer deres Glas.

JØRGENSEN

Saa forsvinder den gamle Garde. Efter at have reddet Fædrelandet, ha, ha! (Klapper Konrad paa Skulderen) Ja ja, min gode Ven, — stol paa, hvad en gammel Filosof siger Dem: Livet klarer sig

sgu allerbedst, naar man la'r det gaa sin egen skæve Gang. Lov aldrig noget, saa holder De allensfals mer end De lover. (Til Iris) Farvel, kære, unge Frue, tak for alt godt. De maa ikke narre mig for Profilen.

IRIS

Professor, Professor, jeg slipper Dem ikke før De har velsignet mig en face ogsaa! Nu véd De det!

BEYER

Saa, saa, Iris. — Jeg maa anmode de Herrer om at komme op til mig i min Privatbolig i Overmorgen Klokken halv fire. Indstillingen maa formuleres.

MARTENS

Det skal ske. — Farvel, min fortryllende Frue. Hvad en ældre Skrivemaskine kan gøre for at faa en ung og spillevende Dame bragt ind i rolige, fremtidssikre Forhold, skal ikke blive forsømt.

IRIS

(leende)

Og hvad denne yngre Spillevende kan gøre for at faa Skrivemaskinen bragt ganske ud af Takten, skal ogsaa blive gjort, Redaktør Martens! Uh, hvor De dog er højtidelig! Trykker Monumentet?

MARTENS

(fører uvilkaarlig Haanden mod Maven)

Frue . . .

IRIS

Vær ikke vred, Martens! Saadan behandler jeg altid mine bedste Venner. Det er Tegn paa min højeste Naade. Ikke sandt, Heyse?

HEYSE

Jeg lever i dette Haab.

IRIS

Det haaber jeg virkelig ogsaa for Dem.

BEYER

Iris, lad det nu være nok. Og hør her. (Tager hende tilside) Kom op til mig paa Torsdag, i Overmorgen Kl. 3 præcis. Jeg har noget, jeg vil tale med dig om.

IRIS

(nejr)

Som Etatsraaden befaler.

Herrerne trykker Konrad i Haanden og gaar, ledsagede af ham og Iris, hen til Døren i Baggrunden. Konrad følger dem ud

Syvende Scene

Iris. Strax efter Konrad

Iris gaar hen til Spejlet, gør et Par dansende Bevægelser, klapper sagte i Hænderne og lægger sig hen paa Chaiselonguen.

Konrad kommer fra Baggrunden. Han gaar et Par Gange hastig op og ned ad Gulvet. Iris følger ham med Øjnene

IRIS

Naa, Kony, — er Du saa fornøjet?

KONRAD

Nej, slet ikke.

IRIS

Hvad er der nu? Er Du ikke fornøjet?

KONRAD

Iris, jeg maa sige dig: Jeg tror ikke, jeg tager Pladsen.

IRIS

Hvad for noget? Men er Du bleven aldeles forrykt?

KONRAD

Paa ingen Maade. Jeg vil ikke lade mig behandle saadan, — af de Fyre! Ser Du da ikke, hvordan de behandler mig? Som om jeg var Luft! Og det er dog mig, det hele kommer an paa, ikke?

IRIS

Som Manden sagde, der skulde hænges. Men — Kony! Du er aldeles spil . . .

KONRAD

Nej, nej, stop lidt! Manden, der skulde hænges, sagde Du! Det var aldeles fortræffelig

sagt! Det er netop Sagen! Den Mand, det er mig! Men jeg vil ikke! Jeg vil ikke hænges! Det er virkelig saadan, at jeg ikke tør aabne min Mund af Angst for at de skal grine af mig! Hvordan skal det ende? . . . Det er især denne Onkel Beyer! Han har altid hadet mig, — nu foragter han mig ogsaa! Med hvad Ret, maa jeg spørge? Er det, fordi han har en Million, som han ikke har tjent en Øre af selv? . . . Dér fik han den!

Og Direktøren er ikke bedre, og den rare Professor heller ikke! De kunde jo ha' ladet mig i Fred! Hvem Fanden har bedt dem om at tage sig af mine Affairer? . . . Nej, jeg tager ikke Posten, det er afgjort. Jeg tager den sgu ikke.

IRIS

Nu er Du jo uartig, Kony. Du er akkurat som en lille Dreng, der er uartig. Du skulde ha' Smæk af Mo'r.

KONRAD

Eller ogsaa tager jeg den netop. Det kan jeg ogsaa. Forat trodse dem. Trodse Uvejret, som jeg sagde i min Tale. De kan faa det ganske som de vil ha' det.

IRIS

Du keder mig, Kony, med alt det Vrøvl. Det gaar dog ganske som jeg vil.

KONRAD

Det tror Du? Det skal Du slet ikke være saa sikker paa. Overhovedet . . . overhovedet maa jeg sige dig, Iris, at din Opførsel aldeles ikke er, som den bør være. Som nu iaften overfor Herrerne. Jeg finder ikke din Opførsel passende overfor dem. Slet ikke.

IRIS

(løfter sig op paa den ene Arm)

Nu skal vi blot høre! Nu begynder det at blive interessant!

KONRAD

Rent ud sagt: Du koketterer altfor meget med dem, Iris. Saa faar den en Haand, og saa faar den en Haand. Saa vil Du slaas med den ene og saa vil Du bringe den anden ud af Takterne. Saa elsker Du ham, og saa kan Du ikke fordrage ham! Men hvor bliver jeg af, Iris? Ser Du slet ikke noget til mig? (Med et Udbrud) Jeg er lige ved at forgaa af Jalousi, Iris!

IRIS

(breder leende sine Arme ud mod ham)

Aa, kom dog her, dit lille, ulykkelige Skind, kom i mine Arme, — Kony! Du er lige ved at forgaa af Jalousi! Kom, kom dog!

KONRAD

(løber hen til hende)

Ja, det er virkelig sandt!

IRIS

(trykker ham ind til sig og kysser og klapper ham)

Aa, Gud, det var dog skrækkelig at høre! Han er lige ved at omkomme af Jalousi! Har man hørt saa galt! Du er dog den dummeste, dummeste lille Mand, jeg i mit hele Liv . . .

KONRAD

Har været gift med, ikke?

IRIS

(leende)

Aa, nej, nej, jeg er kun gift med En, en eneste En, og det er Kony! Og jeg tænker kun paa En, en eneste En, og det er Kony! Og jeg elsker kun En, en eneste En, og det er Kony! Og aldrig, Kony, aldrig . . .

Pigen er ubemærket kommet ind, nærmer sig

IRIS

Hvad er der?

PIGEN

Det er Hr. Ravn. Han staar derude.

IRIS

(rejser sig hastig)

Aa, Gud, Ravn! Jeg havde rent glemt ham!

KONRAD

(samtidig)

Ravn! Han kan da ikke komme ind nu!

IRIS

Nej. Jo! Vi maa, Konrad! Vi kan ikke lade ham gaa nu! Netop ikke nu! Saa vilde han ane alt!

KONRAD

Det er dog ogsaa forbandet! Ja, men saa maa Du klare det hele. Du har jo Magt over ham. Jeg kan ikke.

IRIS

Ja, jeg skal nok klare det. Bed ham komme, Louise. Det er fatalt.

(Pigen ud)

IRIS

(henkastet, med et Smil)

Du kan jo afstaa fra Pladsen?

KONRAD

Nej, nu vil jeg netop have den.

Døren i Baggrunden gaar op, og Ravn kommer ind

Ottende Scene

De forrige. Ravn

Ravn nærmer sig langsomt; trykker Konrad i Haanden, — bøjer sig formelt for Iris

RAVN

Jeg kom tilfældigvis forbi. Jeg vilde se op som sædvanlig.

KONRAD

Elskværdigt af Dem, Ravn.

RAVN

Intet nyt? (Pludselig, med et Blik paa Glassene og Vinflasken)
De har haft Fremmede, ser jeg?

KONRAD

Aa, blot et Øjeblik . . . Et Par Venner
. . . De gik strax.

RAVN

Venner? Kender jeg dem?

IRIS

Hvor De er nysgerrig, Ravn!

RAVN

(uden at ænse hende, til Konrad)

Kender jeg dem?

KONRAD

(ser hjælpeløst paa Iris)

Om De kender dem? Jeg véd skam ikke . . .

RAVN

Jeg mødte her i Gaden, et Par Skridt fra
Huset, Etatsraad Beyer og Redaktør Martens.
Bagefter kom to andre, den ene var sikkert Pro-
fessor Jørgensen. Er det dem, der har været her?

KONRAD

Æh . . . jo.

RAVN

Det var højest interessant: Ministeriets og Industriforeningens Delegerede altsaa. Saa kan De sikkert fortælle mig noget om Direktionsvalget, Trolle. Jeg er meget interesseret deri, véd De. Eller De har maaske ikke Lyst?

IRIS

(rejser sig)

De spiser her iaften, Ravn, ikke? Jo. Aa, Konrad, vær saa sød at gaa ud og sig til Louise, at hun skal dække til En til. Vil Du?

(Konrad skyndsomst ud tilhøjre)

Niende Scene

Iris. Ravn

IRIS

(tæt hen til Ravn)

Hvad er det saa, De vil vide, Ravn?

RAVN

(med et Udbrud)

Hvad er det, her gaar for sig, Iris? Her gaar noget for sig bag min Ryg? Hvad er det dog?

IRIS

Hvad skulde her gaa for sig, Ravn? Sig hvad De mener!

RAVN

Hvad vilde de her, de andre? Hvad har de talt om? Hvorfor har de drukket Vin her? . . . Jeg tror, det er hele min Fremtid, der staar paa Spill!

IRIS

(ser ufravendt paa ham)

RAVN

De staar der . . . Hvad har De gjort imod mig? . . . Hader De mig ikke, Iris? . . . Hvorfor ser De saadan paa mig? . . . Er De god, sig det!

Iris, jeg elsker . . .

Pause. Han drages ind under hendes Blik

RAVN

(sagte)

Svar dog . . .

IRIS

(sagte)

Forstaar De da ingen Ting?

Pause. Pludselig synker han ned foran hende og kysser lidenskabelig hendes Hænder

RAVN

Iris . . . aa Tak.

IRIS

(lidt efter)

Staa op. De, som tror saa ondt om mig.

RAVN

(rejser sig, tung og blændet, smilende som et Barn)

Jeg tror jo ikke noget . . . De er saa god,
saa god . . . De elsker mig . . .

IRIS

Vær nu forsigtig! . . . Nu kan jeg sige
Dem, at der intet, intet er i Gære bag Deres
Ryg. Vi havde Besøg af nogle Venner, det var
alt. Der var hverken Tale om Dem eller Deres
Fremtid.

RAVN

Aa, — min Fremtid! . . . Hvad bryder jeg
mig om min Fremtid? . . . Jeg elsker Dem jo.

IRIS

(lægger sig ind til ham; ømt)

Ove . . . Tak.

RAVN

Hvor jeg dog elsker Dem.

Pause

Pludselig gør Iris sig fri. Døren tilhøjre gaar op. Et Lysskær trænger
ind; Konrad viser sig i Aabningen

Tiende Scene

De forrige. Konrad

KONRAD

(usikker)

Nu er der dækket til tre.

IRIS

Det er brilliant! Og saa skal vi være gode Venner allesammen, ikke? Og lystige vil vi være! Der er en Flaske Champagne endnu, — den slaar vi Halsen af, ikke? Og saa taler vi ikke et Ord om Forretninger mere! Kun om Iris, kun om Iris skal I snakke!

KONRAD

Ja, de gamle Dage . . .

IRIS

— er Iris!

RAVN

Og Iris er de nye Dage.

IRIS

(tager dem hver under sin Arm. Staar lidt og ser smilende paa dem)

Sikke to! Tror I, I kan balancere med hinanden, I to? . . . Saadan to underlige Mandfolk! . . . Saadan to underlige — — Rivaler.

RAVN

(trykker sagte hendes Arm; hvisker)

Rivaler, — det er Ordet.

KONRAD

(trykker sagte hendes Arm; hvisker)

Rivaler, — det kan passe.

Leende gaar de alle tre ind ad Døren tilhøjre

Tæppet

ANDEN AKT

Hos Etatsraad Beyer.

En stor Stue, hvis fremherskende Farve er blaa. I Midten staar et stort, aflangt, firkantet Bord med Stole om. — Tilhøjre, foran et Vindue, et stort Skrivebord med Papirer og Bøger. Mellem Bordet og Tilskuerpladsen en Lænestol under en mægtig Viftepalme. Tilhøjre i Baggrunden endnu et Vindue, fyldt af stedsegrønne Planter. — Tilvenstre i Forgrunden et mindre Bord med Rygerekvisitter: deromkring en Sofa og Lænestole. I Midten af Væggen en dobbeltfløjet Dør; helt tilbage, tæt ved en stor Hjørnekamin, en mindre Dør, skjult i Tapetet. — I Baggrunden to dobbeltfløjede Døre paa hver sin Side af et monumentalt Bogskab. I Loftet en Lysekrone. Paa Væggen enkelte store Kobberstik og Lithografier (Murillo, Van Dyck); men ingen Portræter, ingen Landskaber; ingen Malerier

Første Scene

Iris kommer ind fra Døren i Baggrunden tilvenstre, fulgt af **Tjeneren Henrik**, en ældre Mand med milde, bekymrede Træk, i et diskret Liberi. Hun bærer Overtøj og Hat

IRIS

Er Klokken da ikke tre endnu?

HENRIK

Den mangler vistnok lidt endnu, Frue. Hvad Klokkeslet angaar, er Etatsraaden præcis nok.

IRIS

Tag det dér, Henrik. Saa venter jeg.

(Rækker ham sit Tøj)

HENRIK

Her skal nok være Møde idag, Frue.

IRIS

Ja, jeg véd det. Hvad Tid?

HENRIK

Ja, det er det kuriøse ved det, Frue. Etatsraaden sendte mig imorges ud for at sige til. Til Redaktør Martens skulde jeg sige, at Mødet var Klokken halv fire, men til Professor Jørgensen, at det var Klokken fire, og til Direktøren, at det var Klokken halv fem. Jeg fik ikke engang at vide hvorfor. Véd Fruen det kanske?

IRIS

Ikke Spor. Men det er vel noget, der ikke kommer os ved, lille Henrik.

(Hun sætter sig i Lænestolen ved Skrivebordet og tager en Bog)

HENRIK

(bliver staaende med hendes Tøj over Armen)

IRIS

Hvad er der nu, Henrik? Har Du noget at betro mig?

HENRIK

Det er Etatsraadens Humør, Frue.

IRIS

Naa, hvad er der med det da?

HENRIK

Det er kommet rent ud af Fugerne i de sidste Dage! Kunde Fruen ikke hjælpe paa det? Fruen er den eneste, der kan.

IRIS

Det er maaske Forretningssorger, Henrik.

HENRIK

Aa nej, hvad Forretninger angaar, saa kan ogsaa jeg tale med! Siden Etatsraaden overtog Huset, har Etatsraaden ikke haft en Forretningsbekymring, — det svarer jeg for! Hvor skulde den ogsaa komme fra? Dette her maa være noget helt privat, Frue. Alderdomssorger og Ungdomsglæder, Frue; Hjærte og Smærte, men Aanden er redebon.

IRIS

Gud véd, hvad det er, Du staar og vaaser om, Henrik.

HENRIK

Jeg vaaser ingenlunde, Frue, ingenlunde. Jeg har ogsaa talt til Etatsraaden derom, men han vil ikke ud med det — det er slemme Tegn. Etatsraaden kan ellers aldrig holde Mund . . .

IRIS

Naa, naa.

HENRIK

Frue, det siger han selv. »Jeg kan aldrig holde Kæft«, siger han. Det er hans egne Ord! Men denne Gang bider han det i sig.

IRIS

Ja ja, Henrik, jeg skal gøre mit bedste.

HENRIK

Fruen vilde hjælpe os alle dermed, for Etatsraaden fortryder altid bagefter, naar han har været ond. Han er saa god i sit Sind. Og han bliver altid saa mild i Øjnene, naar han taler om Fruen.

IRIS

Ja ja, Henrik.

HENRIK

Fruen er jo ogsaa det bedste, vi ejer, siden Fruens Fru Moder gik hen og døde.

IRIS

Ja ja, Henrik, Du mener mig det godt.

Døren tilvenstre gaar op, og **Etatsraad Beyer** kommer ind

Anden Scene

De forrige. **Beyer**

BEYER

Dig, Henrik, overrasker jeg som sædvanlig i at staa og gøre Kur til Fru Trolle! Skammer Du dig ikke for dine graa Haar, din Vindbeutel?

HENRIK

Jeg gør ingenlunde Kur, Hr. Etatsraad. Ingenlunde. Den Slags Spas overlader jeg ganske til Ungdommen nu, Hr. Etatsraad.

(Ud i Baggrunden)

BEYER

(ser efter ham)

Gud véd, hvad Fanden han mente? Saadan en . . . en Vaudevillefigur!

IRIS

Ja, han passer aldeles ind i en af de gamle Komedier.

BEYER

Hvis han endda nøjedes med at give mig Skoser! Men han bliver mig Dag for Dag uhyggeligere — saa meget minder han om et Menneske nu. Al min fordømte Sentimentalitet er gaaet over i ham, — udestilleret! . . . Og saa har jeg paa Fornemmelsen, at han gaar omkring og iagttager mig paa det sidste!

IRIS

(leende)

Han skriver maaske paa sine Memoirer, Onkel.

BEYER

De maatte vel handle om mig, ja. (Stryger hende over Haaret) Det blev en forbandet trist og ked-sommelig Bog, lille Iris . . . Naa Goddag, min søde Pige, det var godt og kønt, at Du kom.

IRIS

Du er bedrøvet, Onkel, — jeg kan se det paa dig. Hvorfor dog?

BEYER

Hm. Jeg har vel en af mine kritiske Perioder. Jeg er jo Kvartalsmelankoliker, som din Fader altid sagde om mig.

IRIS

(leende)

Ja, det sagde Fader altid! Og saa lo han

altid, naar han sagde det! Hvor han dog kunde le, Fader! Jeg tror aldrig, jeg har lét saadan som sammen med Fader . . . (Ler af fuld Hals ved Tanken; stanser pludselig) Aa Gud, det er forbi . . . Det er snart længe siden, jeg har lét ordentlig, Onkel. Og jeg elsker saadan at le!

BEYER

(i en pludselig skarp Tone)

Havde han ikke lét saa meget, din Fader, saa var han kommen videre i Livet, end han kom. For en Filolog er der ikke mindste Grund til at le. Undtagen kanske af sig selv. Men det gjorde han sku aldrig.

IRIS

Men han var dog et Geni, — Fader?

BEYER

Et født Geni, ja. Men vor Tid har ingen Brug for fødte Genier. De er netop ligesaa unyttige som fødte Prinser . . . Jeg tænker ogsaa, man efterhaanden befrier sig for dem ved at deklassere dem til Naturabnormiteter. Saa spærrer man dem inde, Genierne — sammen med altfor fede Dreng og Damer med Fuldskæg og viser dem frem paa Markederne.

IRIS

Fy, Onkel. Man skulde jo tro, Du var Socialist!

BEYER

Ja, kunde jeg blot være det . . . Arbejder er jeg i al Fald, — og andet behøver Tiden ikke.

IRIS

Men Fader arbejdede dog ogsaa meget! . . .
 Altfor meget for mig i hvert Fald.

BEYER

(skifter Tone; klapper hendes Haand)

Det tror jeg! Og det gør vi andre vel ogsaa, lille Iris. Men hvem vilde ikke gerne slide i det, for at Du kunde faa det godt og le og være glad? (Dæmpet) Der er vel dem, der vilde gøre mere endnu, om det fordredes . . .

IRIS

(hurtig afbrydende)

Ja, Du skaaner dig i al Fald ikke, min kære, gamle Onkel! Det er jo ene og alene din Skyld, hvis Konrad og jeg nu kommer ind i ordentlige Forhold. Idag bliver det jo endelig afgjort, ikke? Tror Du, der kommer noget i Vejen i sidste Øjeblik? Det kan der da ikke, vel? Vi har dem jo allesammen i Lommen, Du og jeg!

BEYER

(rejser sig hæftig, og begynder at gaa op og ned ad Gulvet)

IRIS

Onkel Beyer? . . . Onkel, Du maa ikke se saa urolig og bekymret ud! Du véd ikke, hvor

det piner mig! Du kan tro, Konrad klarer sig nok, trods alt! ... Han har jo ogsaa Heyse ... Onkel!

BEYER

(lidt efter)

Hvordan staar Du dig med Dr. Ravn for Tiden?

IRIS

Er det ham, Du er bange for? Det behøver Du virkelig ikke, lille Onkel. Ravn og jeg er altfor gode Venner; ham paatager jeg mig ganske og aldeles.

BEYER

Paatager dig? Hvad skal det sige?

IRIS

(med et Smil)

Hvor skinsyg Du dog er!

BEYER

Hvad skal det sige, at Du paatager dig ham?

IRIS

Han elsker mig. Han lyder mig i alt. — Kære Onkel, hvorfor skulde han være anderledes end I andre?

Pause

BEYER

Ravn faar Pladsen.

IRIS

Hvad for noget? Hvad er det, Du siger?

BEYER

Jeg giver Ravn Pladsen. Hør her: Du har mærket, hvor misfornøjet jeg har været med hele denne Affaire. Men jeg havde ondt af dig: jeg vidste jo, hvor det kneb for Jer nu, da dine Skilinger var slupne op. Saa bød dette sig frem, hvor jeg havde Indflydelse. Jeg saa jo strax, at din Mand ikke duede synderlig til Pladsen, men den dygtige Heyse var ogsaa Dilettant fra først af, og Konrads Valg vilde i hvert Fald være i Harmoni med saa meget andet, der sker her i Landet for Tiden. Jeg satte altsaa Affairen i Gang og lod staa til. Men jeg kendte ikke din Mand tilstrækkelig.

IRIS

Onkel!

BEYER

Jeg skylder dig en Forklaring: Han er umulig. Han ejer sagtens skjulte Egenskaber, som jeg ikke kan vurdere, men til almindeligt Dagværk er han umulig. At hjælpe ham frem til et Embede som dette, vilde være en Forbrydelse. Og jeg er en hæderlig Mand. Jeg kan ikke give ham Pladsen.

Pause

BEYER

Jeg har idag bedt de Delegerede komme herop hver for sig. Jeg forudsaa dette. Og skal jeg staa til Regnskab for flere paa én Gang, bliver jeg usikker; jeg kender mine Skrøbeligheder. En Art Regnskab bliver jo her at aflægge. Det bliver haardt. Det er første Gang i mit Liv, jeg maa slaa mig selv paa Munden i Folks Paasyn.

IRIS

(rejser sig hæftig)

Men jeg, Onkel? Jeg? Hvad skal der blive af mig og Konrad?

BEYER

Saa, saa. Jeg lever jo endnu.

IRIS

Hvad mener Du med det?

BEYER

Naa, lille Iris, spil nu ikke Ingenue. Det er udenfor dine mangfoldige Rollefag.

IRIS

(stamper)

Jeg forstaar ikke et Ord af, hvad Du siger!

BEYER

(lidt efter)

Jeg mener simpelt hen, at det vil være mig en Glæde at hjælpe dig og din Mand i Fremtiden.

IRIS

Saa det tror Du? Du tror, vi vil tage mod Penge af dig? At vi vil leve af din Naade? Det tror Du, ikke sandt?

BEYER

(sagte)

Hvem taler om Penge, Iris? . . .

IRIS

Som om Du ikke vidste, hvordan Folk vilde lægge det ud! Moderen har han ikke kunnet faa, vil de sige, — nu køber han Datteren!

BEYER

(som før)

Nu kommer alt det Stygge op i dig.

IRIS

Der kommer kun det op, som Du selv kalder frem.

BEYER

Jeg vil kun dit bedste, Iris.

IRIS

Hvorfor gør Du mig saa altid imod? Du véd jo, det er det værste, Du kan gøre mig. — Vil Du saa give Konrad Pladsen?

BEYER

Nej.

(Det banker paa Døren i Baggrunden)

BEYER

Kom ind.

HENRIK
(kommer ind)

Det er Redaktør Martens, Hr. Etatsraad.

BEYER

Der er de altsaa. Ja, min kære Iris, saa er der ikke andet for: Du maa overlade mig . . .

IRIS

Henrik, sig til ham, at Etatsraaden ikke er kommen hjem endnu, og bed ham vente.

(Henrik ud)

BEYER

Hvad vil Du?

IRIS

Jeg vil selv tage imod ham.

BEYER

Hvad vil Du?

IRIS

Jeg vil tale med dem her selv. Du maa ikke tro, jeg gaar bort herfra, før jeg faar min Vilje sat igennem.

BEYER

Men min?

IRIS

Hør her, min gamle Onkel, hvad jeg vil sige dig: Nu er det mig, der tager Affaire! Nu tager jeg Ledelsen i min Haand, — og inden en Time er Konrad Direktør! Nu skal det vise sig, hvem der er stærkest: Du med alle dine Penge og din Myndighed og din Indflydelse og din Klogskab, — eller jeg, saadan som jeg staar og gaar!

Tror Du ikke, jeg kender min Kraft? Aa, haa — det er sandt nok: Jeg forstaar ikke at flikke mig Resultater sammen af Livet, — som man gør Sko og Støvler af Læder. Alt det, I kalder Forberedelser og Beregninger, og alt det, I kalder Undersøgelser og Overvejelser, — hvor jeg dog foragter alt det! . . . Nej, staar jeg overfor et Menneske, med mine Øjne i hans Øjne, — i det Øjeblik handler jeg! Og i det Øjeblik, jeg handler, Hr. Etatsraad Iver Beyer, i det Øjeblik sejrer jeg ogsaa altid! —

Der fik Du mit Fadervor. Gaa nu ind og bed dit, — Du er alligevel fortabt.

Pause

BEYER

Gør som Du vil.

(Gaar hurtigt ud tilvenstre)

IRIS

(ser lidt efter ham; gaar saa hen og trykker paa et Ringeapparat)

HENRIK

(kommer fra Baggrunden)

IRIS

Bed Redaktøren komme herind. Men sig ham ikke, at det er mig, der er her. Og hør, Henrik, naar de andre Herrer kommer, saa bed dem vente et Øjeblik og kom og sig mig det.

HENRIK

Ja, Frue . . . Fruen ser saa vred ud?

IRIS

Det er jeg ogsaa. Man er ond imod mig, Henrik.

HENRIK

Man bør lønne ondt med godt.

IRIS

Ja ja. Gaa nu.

(Henrik ud)

IRIS

(dypper sit Lommetørklæde i et Glas Vand og holder det for Øjnene. Søger efter et Spejl, finder intet. Sætter sig i en Lænestol ved Bordet til-venstre, med Ryggen til Baggrunden)

Tredje Scene

Iris. Redaktør Martens fra Baggrunden

Martens nærmer sig langsomt, med søgende Øjne, men opdager ikke Iris. Han sætter sig paa en Stol ved Bordet i Midten. Han ser paa sit Uhr, og trommer sagte med Fingrene paa Bordet

IRIS

(stikker Hovedet udenfor Stolen)

Hvor bliver De af, Redaktør? Kan De ikke finde mig?

MARTENS

(rejser sig leende og gaar hen til hende)

Hvad ser jeg — den naadige Frue? Hvilken fortryllende Overraskelse!

IRIS

Goddag, store Mand.

MARTENS

Tror jeg ikke, De leger Blindebuk med en af Folkets Repræsentanter? Fru Trolle, Fru Trolle, hvordan skal det ende?

IRIS

I den sorte Gryde, Martens! . . . Vilde De græde, hvis De kom der sammen med mig?

MARTENS

Jeg vilde tro, det var Abrahams Skød, min Naadige. — Men hvor er Etatsraaden?

IRIS

Han kommer snart. Han har bedt mig underholde Dem saa længe.

MARTENS

Etatsraad Beyer er et Mønster paa Elskværdighed.

Pause. Iris ser paa ham

IRIS

Er De min Ven, Redaktør Martens?

MARTENS

Jeg véd ikke, om jeg har kendt Fruen længe nok til, at jeg tør smigre mig med den Benævnelse, — men jeg kunde ikke . . .

IRIS

Naa ja, Ordene er gode nok. Men jeg mener: Kunde De bevise det, hvis det gjaldt?

MARTENS

I hvilken som helst Henseende, Frue . . . Mener Fruen noget særdeles?

IRIS

Hvis det gjaldt om ubrydeligt at holde et Løfte, De havde givet mig?

MARTENS

En Hæders- og Ærespligt, Frue!

IRIS

Hvis det gjaldt om at forsvare mig? Hvis alle andre svigtede, og De stod foran mig og dækkede mig med Deres Skjold?

MARTENS

Saa meget fastere stod jeg, kæreste Frue.

IRIS

Tak, kære Martens. Jeg stoler paa Dem i ét og alt. De er en sand Ridder.

MARTENS

Jeg er en ganske jævn Mand, Fru Trolle, der søger at følge sin Samvittighed, hvor han kan se den. Det er alt.

IRIS

Aa, der er noget, der er større end Samvittigheden, Martens. Det er Heldet og Fremgangen; Magten. Det er det, der skaber Mænd.

MARTENS

Mener Fruen virkelig det?

IRIS

Jeg har altid beundret Dem, Redaktør Martens.

MARTENS

De beundret mig? Det er ikke muligt!

IRIS

Jeg er fuldkommen oprigtig. Jeg beundrer Dem, fordi jeg altid har set Dem voxе. Uafbrudt, uden Stansning! Trin for Trin er De kommen i Vejret, fordi De var stærk og snild. Aa, det er en fin og svær Kunst! De andre, de hytter sig nok for at følge Dem, Martens! Og saa skriger man efter Dem. Aa, det er nemt at skrige paa Forræderi og Magtstræb og Troløshed mod Idealerne, naar man ikke selv véd, hvad Magt betyder! Der hører Talent til at leve, og det har De! De andre er kun Dilettanter. De er en Mand.

Pause. Martens rejser sig og gaar flere Gange frem og tilbage paa Gulvet i stærk, skønt rytmisk Bevægelse

IRIS

Derfor beundrer jeg Dem, Redaktør Martens.

MARTENS

(sætter sig ved Siden af hende, tager hendes Haand og kysser den)

Men Frue . . . jeg véd ikke, hvordan jeg skal takke Dem. Sproget rækker ikke til her, — det er som et Mirakel. De har jo ganske og aldeles forstaaet mig! De har udtalt mine Tanker, én for én.

IRIS

Ja, jeg tror, jeg forstaar Dem. Jeg tror, vi forstaar hinanden, Martens.

MARTENS

I den Grad, Fru Trolle, at De tvinger mig til at røbe, hvad ellers ingen véd. Tænk Dem, der er Momenter, hvor jeg kan længes efter min Fortid. Stundom, naar jeg møder en af disse ensomme Stakler, der selv spærrer alle Veje for sig, og staar dér endnu, hvor jeg begyndte, fulde af Hovmod, skønt de er slaet tilbage af Samfundet, af Autoriteterne: af Livet overhovedet, — staar dér og vifter med en rød Klud, som de kalder: et Ideal, — — — saa kan det virkelig hænde, at jeg peger paa ham og siger til mig selv: Skam dig, den Mand er naaet videre end Du! — Men det er Svaghed, ikke sandt?

IRIS

Det er Svaghed. Drøb det, drøb det!

MARTENS

Nu, De siger det, føler jeg det som Svaghed . . . Og det siger De, — De, som er saa smuk? En Kvinde?

IRIS

(vender Hovedet bort)

En Kvinde elsker Mænd, Martens.

MARTENS

(ser beundrende paa hende)

Hvor De er smuk! Gid jeg maatte fortælle Dem noget . . .

IRIS

De maa. Sig det kun.

MARTENS

Nej, nej. Det kunde maaske misforstaas.

IRIS

Nej, sig det. Jeg er ikke dum. Sig det nu.

MARTENS

(dæmpet)

Jeg spørger Vorherre og Skæbnen, hvorfor jeg vel nu har mødt en Kvinde som De.

IRIS

(leende)

Naa, Vorherre vilde da svare: Men Du er jo gift, Vilhelm Martens! . . . Og Skæbnen —
(ser paa ham)

MARTENS

Og Skæbnen?

Pause. De betragter hinanden.

Martens griber sig pludselig til Panden, og sidder et Øjeblik eftertænkssom

IRIS

Naa?

MARTENS

(bøjer sig over hende)

Vi to kunde komme vidt, hvis vi hjalp hinanden, min naadigste Frue. Er det for sent? . . .

Jeg er meget ærgerrig, Fru Trolle. Og jeg skulde tage grumme fejl, om De ikke ogsaa var det?

IRIS

De har Ret.

MARTENS

Jeg vil røbe Dem mine Planer. Jeg fortalte Dem sidst, at jeg i sin Tid slog ind paa Politiken alene for at hjælpe mit Blad i Vejret. Det lykkedes. Nu staar det, og det gaar fremad af sig selv: det er blevet mig et mægtigt Rygstød. Derfor vil jeg nu slippe det, for med det i Ryggen atter at kaste mig ind over den politiske Virksomhed. Det er nemlig Vejen opad, og den eneste, der gives for Tiden her i Landet. Minister-taburetterne bliver jo virkelig i Øjeblikket lavet af brugte Bureaustole. Ja, i Sandhed: under de Forhold, vor Politik nu befinder sig i, er der en bred og tryk Vej aaben for en Mand, der véd, hvad han vil.

IRIS

Fordi de andre ikke véd det?

MARTENS

Det er netop Sagen . . . Og kan De tænke Dem, hvem jeg har udset til at overtage min Plads ved Bladet, — med nogen Tids Forberedelse? Kan De gætte?

IRIS

Nej.

MARTENS

Deres Mand.

IRIS

Konrad?

MARTENS

Jeg har søgt en Tid, — nu har jeg fundet ham — som ved en Inspiration: Deres Mand. Stillingen er betydelig, men let at overtage, nu da alt er saa vel i Gang. Jeg vil i Løbet af nogle Maaneder kunne arbejde ham ind i Forholdene. Han er klarhovedet og alsidig og uden . . . hvad skal jeg kalde det? — uden trykkende Livsanskuelser endnu. Han vil let kunne forme sig en efter Livets praktiske Krav. Saaledes undgaar han ovenikøbet alle tidsspildende Svingninger.

IRIS

Men Gud fri os, Martens, De glemmer jo rent, at han skal være Direktør!

MARTENS

Mellem os, kære Frue, den Post er værre end intet: Den har Heyse over sig, — den er stængt. Heyse er en Tyran i al sin Smaalighed. Den Stilling, jeg kan byde, er uden Sammenligning betydeligere, saavel ideelt, som — for at tale praktisk — materielt.

IRIS

Men Onkel Beyer? Etatsraaden? Hvad tror De, han siger?

MARTENS

Etatsraaden taler jeg med idag, — og ærlig talt tror jeg ikke, han vil være vanskelig at overbevise. Og til Direktørpladsen er der jo foruden Deres Mand endnu en Ansøger, der er mindst ligesaa kvalificeret. Altsaa.

IRIS

(rejser sig)

Nej, Redaktør Martens. Det er grænseløst elskværdigt af Dem at tænke paa os, men det gaar ikke nu. Det er for sent.

MARTENS

(rejser sig, og gaar tæt ind til hende)

Grænseløst elskværdigt, siger De. De kunde bruge et langt stærkere Udtryk, Fru Trolle. Jeg taler her saa let om det, — men den Stilling, jeg tilbyder at fratræde, er den dyrebareste, jeg ejer. Det Offer, jeg bringer, er det største, jeg har at bringe.

IRIS

(ser paa ham)

Hvorfor bringer De det da?

MARTENS

(lidt efter)

For Deres Skyld, Fru Trolle.

Pause. Iris gaar over og sætter sig i Lænestolen tilhøjre

IRIS

Burde jeg nu ikke slynge Dem Deres Tilbud tilbage i Ansigtet, Redaktør Martens? Synes De ikke, De fortjener det?

MARTENS

Nej. Fordi —
(stanser)

IRIS

Fordi?

MARTENS

(gaar langsomt over til hende; bøjer sig over hende; hvisker)

Fordi jeg elsker Dem.

IRIS

Gaa, gaa!

MARTENS

Skal jeg gaa?

IRIS

Ja, gaa! Gaa over paa den anden Side. Jeg vil ikke have Dem saa nær. Gaa.

MARTENS

(fjærner sig langsomt)

Pause. — Det banker paa Døren i Baggrunden

IRIS

(hastig)

Kom ind!

HENRIK

(kommer)

Det er . . .

IRIS

Ja, det er godt, Henrik. Lad hende vente et Øjeblik. (Til Martens) Det er en ny Pige, som Etatsraaden har bedt mig examinere. Han er jo Ungkarl, og aldeles hjælpeløs.

(Henrik ser paa hende; ud)

IRIS

(leende)

Prosaen kalder, kære Martens. Vil De være saa sød at gaa ind i Ventestuen et Øjeblik, til jeg er færdig med dette? Saa skal jeg kalde paa Dem.

MARTENS

Hm.

IRIS

De er god og elskværdig, Martens. Jeg er Dem uhyre taknemlig, — langt mer end jeg lader. Jeg lover Dem endogsaa, at Konrad og jeg skal tage Deres Tilbud under Overvejelse, skønt De ikke fortjener det. Er De saa tilfreds?

MARTENS

(kysser hendes Haand)

Min Skæbne er i Deres Haand, Frue.

IRIS

Saadan kan jeg lide Dem! Farvel saalænge.

(Martens ud i Baggrunden tilhøjre)

IRIS
(ringer)

HENRIK
(kommer fra Baggrunden tilvenstre)

Den nye Pige venter, Frue. Men hun har klædt sig i Karleklæder, og ligner ganske og aldeles Professor Jørgensen.

IRIS
(leende)

Du er en vittig Hund, Henrik. Lad hende komme.

HENRIK
Fruen er ikke saa vred længer?

IRIS
Du er ovenikøbet en Menneskekender. Men gaa nu.

(Henrik ud)

IRIS
(truer ind mod Døren tilvenstre)

Ja, ja, gamle Onkel, — triumfer ikke for tidligt! Nu begynder jeg først! (Ordner sit Haar saaledes, at det staar tæt ind om Ansigtet) Saadan, saa bliver Øjnene dybere. (Stiller sig midt paa Gulvet, med Ansigtet vendt mod Døren i Baggrunden tilvenstre)

Fjerde Scene

Iris. Professor Jørgensen fra Baggrunden

JØRGENSEN

(nærmer sig)

Men hvad ser jeg? Er det ikke vor unge, kostbare Frue, dér staar? Jeg siger Goddag, min kære, naadige Frue! Hvad ser jeg!

IRIS

(drejende sig om efter hans Bevægelser)

Nej, De faar mig ikke i Profil, Professor! Aldrig i Evighed faar De mig i Profil mere!

JØRGENSEN

Min kæreste Frue, jeg er glad ved, hvad jeg faar.

IRIS

Kom herhen med Dem. (Tager ham ved Skuldrene og skyder ham baglæns foran sig hen mod Stolene tilvenstre; sætter ham ned i en Lænestol og sig selv lige overfor ham. Med Armene støttet mod sine Knæ, og Hovedet hvilende i Hænderne, ser hun paa ham) Hvad er der saa i Vejen med mit Ansigt? Hvorfor duer jeg ikke en face? Nu skal De sige det!

JØRGENSEN

Aa, Frue . . .

IRIS

Nej, De slipper ikke! Er det Munden? . . . Er det maaske Øjnene, Professor? Tør De sige, at det er Øjnene?

JØRGENSEN

Frue, en saadan sær, gammel Nar som jeg . . .

IRIS

Ja, netop derfor skal De sige det! Netop fordi De ikke er som de andre, netop fordi De er meget finere og betydeligere end dem alle tilsammen! Jeg vil ikke have Komplimenter af Fæhoveder. Alt, hvad De maler, er jo saa mærkeligt og udtryksfuldt. Sig det nu! Kan De ikke forstaa, at det saarer mig, at netop De ikke finder mig smuk? . . . Det piner mig mer end jeg kan sige . . .

JØRGENSEN

De bliver jo helt højtidelig, lille Fru Trolle.

IRIS

Ja, sig det nu! Ellers begynder jeg at græde. Sig det, hører De! Hvad er det, der mangler mig?

JØRGENSEN

Én lille Ting, Frue, mangler Dem. Ellers ejer De alt godt i Verden, al Lykke, al Skønhed, al Ynde; — kun en eneste lille Ting har Vorherre ikke villet skænke Dem. Det er . . .

(stanser)

IRIS

Men saa sig det! Jeg bliver ganske angst! Sig det!

JØRGENSEN

Det er Sjælen.

(Han rejser sig hæftig og gaar op og ned ad Gulvet)

Pause

JØRGENSEN

Hvor De er smuk, De kære Frue, — som De sidder dér. (Løfter hendes Hoved op) Har jeg mon taget fejl?

IRIS

(leende)

Nu, naar jeg er bedrøvet over, at jeg ikke har den, saa har jeg den maaske netop?

JØRGENSEN

En Sjæl er en dyb Evighed, Fru Trolle ... (Lystig) Aa, gode Frue, er jeg dog egentlig ikke en gammel Æsel? Hvad jeg her forlanger af Dem, det er jo kun det samme, som enhver bitte tarvelig Paletgris forlanger! Man bliver en udslidt Vanehest, man traver helt i de andres Spor allerede!

IRIS

De, Professor?

JØRGENSEN

Ja, jeg — Professor! Jeg — Professor! Det er netop Ulykkens Pine! Da de lavede mig til Professor, da tog Fanden mig med Hud og Haar. Aa, de vidste, hvad de gjorde, — de Tempel-

skændere! Nej, Magtstræbet og Fremgangen i Menneskenes Dom og Lykken her blandt Jordens Vældige, — alt det duer ikke stort. Nej. Mennesket bør være ydmygt og alene. Magt er Svagthed, Frue. — Men det mener De vist ikke, De som er Kvinde?

IRIS

Jo, det er Svagthed. Dræb det, dræb det!

JØRGENSEN

Saadan skal der tales! . . . Saa skal De ogsaa faa at vide, min Frue, at alt det i et Portræt, som de andre kalder Sjæl og Udtryk og Personlighed, — det er Vaas! Sindets Renhed, Frue, det erstatter det altsammen. Sindets Renhed skaber den rene Farve, Sindets Renhed skaber den klare Form, Sindets Renhed skaber den enkle Linje. Og én Farve, én Linje, én Form — det er Kunsten i Portrætet, Frue, — Fanden i Vold saa med Psychologi og Personlighed! — Ja, ja, de Gamle vidste, hvad det betød, — Velasques og Franz Hals, de vidste det. Og Goethe vidste det, naar han sagde, at dér, hvor Kunsten naede sit Højdepunkt, dér var den udvendig. Jeg holder saa meget af det Ord.

IRIS

De er sød og mærkelig, Professor. Jeg vil males af Dem.

JØRGENSEN

(betragter hende)

Det skal blive et underfuldt, et sjældent Billede, — en Perle i Kunsten. Mit Livs Værk bliver det. De er født til at udløse Kræfterne, der slumrer i mig; jeg ser det nu. Min sælsomme Drøm, det er De . . .

Jeg føler en Flamme i mig! . . .

Pause. Han stirrer paa hende. Hendes Miner bliver alvorlige og højtidelige. Hun rejser sig og staar oprejst foran ham

IRIS

Ser De, hvem jeg er? . . . Forstaar De, hvem jeg er? . . .

Den klare Form, det er jeg! Den rene Farve, det er jeg! Den enkle Linje, det er jeg! Jeg er Flammen!

JØRGENSEN

(griber hendes Hænder)

Ja, De er Flammen! Formen og Farven og Linjen er De, De Hellige! De er Idealets Aabenbaring for os! . . .

Hvor stor De dog er, — jeg naar Dem ikke. Dér hvor De staar, dér begynder Drømmen. Mit Legeme bliver tungt, naar jeg betragter Dem. Jeg naar Dem ikke, jeg naar Dem ikke!

IRIS

Følg mig.

JØRGENSEN

Hva'?

IRIS

Følg mig!

JØRGENSEN

Se denne Krop, jeg har . . . Døv, saa tung og svag . . . Hører De min underfulde Sjæl? . . . Jeg er angst for Dem . . . Jeg elsker Dig.

Pause. Han skjuler sit Ansigt med hendes Hænder

IRIS

Saa, min Ven, nu er De rolig? Jeg holder af Dem.

JØRGENSEN

Hvad siger De?

IRIS

Jeg holder meget af Dem. De er god.

JØRGENSEN

Jeg er saa fortunlet. Tilgiv mig, Frue, — det er saa sjældent jeg faar Lov at tale ud . . . Hvad forlanger De af mig?

IRIS

(sætter sig)

De har jo allerede gjort saa meget for mig. Netop i disse Dage. Dem behøver jeg da ikke at bede om at være mig tro, selv om alle andre svigter?

JØRGENSEN

Det er den Direktionspost, De mener? Aa, den duer jo ikke! Jeg vil byde Dem større Ting.

IRIS

Nej, nej, nej, — hører De! Jeg vil ikke have noget andet!

JØRGENSEN

Den duer jo ikke, den Post; Heyse regerer det hele. Jeg har ikke gjort noget for Dem. De skal lyse som en Dronning. De skal vandre over Mændenes Nakker . . .

Jeg véd det nu. Jeg véd hvad jeg giver Dem . . .

IRIS

Hvad er det da, De Fantast?

JØRGENSEN

Gud sendte mig det. Jeg er jo Næstformand i Kunstnerforeningen. Vi gør ikke stort, vi laver Maskerader og sligt. Det er mig, der arrangerer dem; jeg har jo Farvesans, og det morer mig at mase med de Ting. Jeg vil trække mig tilbage, og saa kan Deres Mand faa Pladsen.

IRIS

Konrad!

JØRGENSEN

Naar jeg anbefaler ham, bliver han valgt. Saa kommer De paa Deres Plads. De kommer

til at føre an, naar vi gør Fest. Deres Luner vil blive Byens Love for Skønhed. Alt, hvad den drømmer om Livsglæde, skal den se som Virkelighed i Dem! Saadan skal det være! Saa oprinder der maaske gode Tider for dette stakkels Land.

IRIS

De er en aldeles uforbederlig Drømmer og Don Quichotte, — men som jeg egentlig elsker Dem for det!

JØRGENSEN

Jeg vil tegne Deres Dragter, jeg vil . . .

(Det banker paa Døren i Baggrunden)

IRIS

(raaber)

Ja, ja, det er godt, Henrik! Lad hende vente et Minut!

JØRGENSEN

Hvad er det?

IRIS

Prosaen kalder, kære Professor! Det er en ny Pige, som Etatsraaden har bedt mig examinere. Han er jo Ungkarl ligesom De, og aldeles hjælpeløs. Jeg maa være alene med hende et Øjeblik.

JØRGENSEN

Det var kedeligt . . . Hvor bliver Beyer af?

IRIS

Han kommer snart. — Kom her, saa skal jeg vise Dem noget mærkeligt. (Fører ham hen i Baggrunden tilvenstre og lukker den skjulte Tapetdør op) Kan De se, derinde er ganske dunkelt. Kun en ensom, lille Olielampe brænder. Altid brænder den, Dag og Nat. Og kan De se det store Maleri dér helt bagved? Det er Moder, — tænk Dem: Moder! Hun var ganske ung, da hun døde. Det var hendes Værelse i Huset her; nu er det blevet et Slags Kapel til hendes Ære. Lampen dér er som en Helgenlampe. Er det ikke smukt?

Dér kan De gaa ind og drømme og bede, mens jeg snakker med den nye Pige.

JØRGENSEN

Ja, jeg vil tale med Deres Moder imens. Hvor hun dog var smuk!

IRIS

Smukkere end jeg? Nej. Ja, bliv nu rolig dér, saa skal jeg kalde paa Dem, naar Etatsraaden kommer.

JØRGENSEN

Tak. Og glem ikke min fattige Gave til Dem.

IRIS

De er sød. (Hun lukker Døren efter ham og kommer frem; hun lader sig synke ned paa en Stol og brister i Latter. — Pludselig) Aa Gud, jeg skulde vist ikke le!

(Rejser sig og ringer)

HENRIK

(kommer fra Baggrunden)

Det er den nye Pige, Frue. Men hun har klædt sig . . .

IRIS

(leende)

Ja, ja. Lad hende komme. Er det Heyse? Direktøren?

HENRIK

Jo. — Frue, jeg forstaar ikke et Ord af, hvad her gaar for sig. Inde i Venteværelset gaar Redaktør Martens op og ned som en Løve i sit Bur. Og helt inde i Sovekammeret sidder sandt at sige Etatsraaden ganske stille paa sin Seng! — Og hvor er Professoren bleven af?

IRIS

(leende)

Ham har jeg puttet i Lommen, Henrik!

HENRIK

Og Fruen bliver i bedre og bedre Humør! Det ender aldrig godt.

IRIS

Sig Direktøren, at jeg sover, men at han nok maa vække mig.

HENRIK

(ryster paa Hovedet og gaar ud)

IRIS

Nu skal vi more os!

(Hun gaar hurtig hen og lægger sig paa Sofaen tilvenstre. Lukker Øjnene og lader som om hun sover)

Femte Scene

Iris. Direktør Heyse fra Baggrunden

Heyse nærmer sig forsigtig og spejdende. Da han ser Iris, lister han sig sagte hen til hende. Han staar et Øjeblik stille og betragter hende. Han bøjer sig varsomt ned over hende og berører hendes Haand med sine Læber. Hun ligger ubevægelig. Han nærmer sit Ansigt til hendes, — men retter sig op

HEYSE

(halv højt)

Hun er fortryllende. Skade, at Knæet ikke ligger helt udstrakt. Da var Stillingen fuldkommen.

IRIS

(retter uvilkaarlig sit Knæ)

HEYSE

(trækker sig smilende et Par Skridt tilbage)

IRIS

(slaaer leende Øjnene op)

Der fangede De mig, Heyse! De er ligesaa snedig som jeg! Jo, De kender mig ganske godt!

HEYSE

Dette lille Theatercoup rører mig dybt, kære

Frue, — men jeg tilstaar, jeg fatter ikke ret Hensigten. Hvad ønsker De af mig, Frue?

IRIS

(leende)

Hvor vi dog ligner hinanden! Det er vist ogsaa derfor, jeg ikke kan lide Dem!

HEYSE

Hvordan skal jeg forstaa dette?

IRIS

Jo, — mig selv indvendig bryder jeg mig nemlig ikke videre om, skal jeg betro Dem. Og saa hvert Øjeblik at kende sig selv i et andet Menneske, det er mindre hyggeligt.

HEYSE

Men jeg er dog, ret beset, uskyldig deri, min Naadige.

IRIS

(rækker ham Haanden)

Det ved Gud De er, Heyse! Og hvor affekteret De end er, saa véd man altid, hvad man har at holde sig til, naar man taler med Dem. Det er det gode ved Dem.

HEYSE

De anser mig vist for et meget slet Menneske, Fru Trolle.

IRIS

Jamen er De det da ikke? For hvis De siger nej, saa tror jeg Dem.

HEYSE

Jeg har aldrig forsøgt at benægte det.

IRIS

Naa ja, dér ser De. Og lad os saa snakke sammen i al Frimodighed.

HEYSE

Hvad ønsker De af mig, Fru Trolle.

IRIS

Jo, se her: De holder jo stadig fast paa at faa Konrad ind i Direktionen, ikke sandt?

HEYSE

Men selvfølgelig. Den Sag er jo afgjort. Er der ikke andet?

IRIS

Ja, for Onkel har faaet Skrupler, maa De vide.

HEYSE

Har Etatsraaden?

IRIS

Ja. Han siger, at Konrad ikke duer til Pladsen.

HEYSE

Men det er ganske urimeligt. Deres Mand passer aldeles fortræffelig netop til et Embede som dette.

IRIS

Ja, ikke sandt? Han er meget flinkere end han ser ud til.

HEYSE

Det var netop min Tanke.

IRIS

Saa? Det var det? — Naa, men saa kan jeg altsaa stole paa Deres Støtte overfor Onkel?

HEYSE

Med fuldkommen Sikkerhed. Jeg tjener Dem gærne i dette.

IRIS

Tak. — Saa kan jeg ogsaa sige Dem, hvorfor De gør det, Heyse. Fordi De mener, at De kan tumle Konrad ganske som De lyster.

HEYSE

Det er slaaende rigtigt. Jeg foretrækker i enhver Henseende Deres Mand fremfor Dr. Ravn.

IRIS

Er Ravn da virkelig saa meget dygtigere?

HEYSE

Ikke alene det. Men Dr. Ravn lider i høj Grad af Mangel paa Gratie. Han er en Mand ganske uden Parentheser. Og han er født uheldig. I den Duel med Skæbnen, som Livet er paa alle afgørende Punkter, vil han altid blive besejret, fordi han enten skyder for tidlig eller for sent. Han kunde ligesaa gjerne plaffe med løst Krudt efter Maanen: Resultatet bliver dog Vind. Skade for hans gode Vaaben. Men jeg undgaar altid den Slags Folk.

IRIS

Det er forresten ganske rigtig.

HEYSE

Men undskyld, er han ikke en Ven af Dem?

IRIS

Ven? Jeg kan ikke være Ven med alle dem, der elsker mig.

HEYSE

Ah saa.

Lille Pause

IRIS

De er morsom, Heyse. Nu sidder De jo dér og er fornærmet. Paa Kvindelighedens og Taktfølelsens og den gode Opdragelses Vegne er De højst fornærmet nu.

HEYSE

Aldeles ikke, Frue. Oplysningen interesserede mig blot.

IRIS

Jeg har nemlig ikke Spor af Lyst til at genere mig overfor Dem. De er den største Snob, jeg kender. Er De ikke?

HEYSE

Det vil jeg haabe for Dem, Fru Trolle. Og da De viser mig saa megen venlig Oprigtighed, skal jeg gjerne gøre Gengæld.

IRIS

Vil De snakke om mig? Ja De kan bare prøve!

Pause. Iris betragter ham forskende

IRIS

(rækker Haanden ud mod ham)

Heyse, skal vi slutte Fred? Ganske oprigtig: Jeg er bange for Dem. Vi er hinanden for nær paa Livet. Jeg føler, jeg kunde blive forelsket i Dem, hvis vi blev ved at fægte paa denne Maade. Det er underligt, men det er sandt.

HEYSE

Jeg skal respektere Dem. Jeg er ingen Tempel-skænder.

IRIS

Ja, jeg er meget mere værd end De!

HEYSE

Utvivlsomt. De er Egoist af Natur.

IRIS

Og De af Beregning!

HEYSE

Netop. De er naiv af Instinkt —

IRIS

— og De pr. Raisonnement . . .

HEYSE

Ypperligt! Vi kender os selv og nyder os selv. De spejler Dem i alt og alle uden om Dem.

IRIS

(leende)

Og De i Dem selv, Heyse!

HEYSE

Skønne Sjæle er vi, afpassede efter den moderne Aand.

IRIS

Jo, vi forstaar hinanden ganske godt!

HEYSE

Og vi ønsker aldrig at komme fremad, hverken

ved vor egen Hjælp eller ved andres. Vi har
ingensomhelst Sympathi for dem, der har Magten
inde —

IRIS

— og heller ingen for dem, der trodser den.

HEYSE

Nej. Vor Forfængelighed er vor faste Borg,
— og fra den gør vi Røvertogter ud efter Livets
tusind Nuancer.

Faste Standpunkter er for os en Afsky og
en Svækkelse.

IRIS

Ja, de er Svaghed. Lad os kun dræbe dem,
Heyse.

Pause

HEYSE

Hvis De ønsker det, er jeg beredt til at fra-
træde min Stilling som Direktør ved Industri-
musæet.

IRIS

Hvad for noget? Vil De fratræde Deres
Post?

HEYSE

Til Fordel for Deres Mand, ja.

IRIS

For Konrad!

HEYSE

Da var han fri for min trykkende Nærværelse.

IRIS

(brister i Latter)

HEYSE

Det er fuldkommen alvorlig ment, Fru Trolle.

IRIS

(leende)

Det var ikke af Dem! . . . Jo, det er af Deres Næse! Den har det forunderligste Udtryk netop nu: Desperat ser den ud i Deres blaserte Gesicht . . . Saa, nu ikke mer: Nu er den saa udslukt som alt det andet!

HEYSE

Kære Frue . . .

IRIS

(endnu smaaleende)

Men der er jo to Pladser, Heyse? Hvem skulde saa have den anden?

HEYSE

Den Ansøger, der er nærmest til det.

IRIS

Det blev altsaa Ravn?

HEYSE

Det blev vel Dr. Ravn, ja.

IRIS

(pludselig helt alvorlig)

Det var jo en Løsning paa Spørgsmaalet. Saa skulde Konrad og Ravn altsaa gaa i Spand sammen? . . . Det gik vist ikke, Heyse!

HEYSE

Det kom an paa den, der styrede Spandet.

IRIS

Hvorfor kommer De med det Forslag, Heyse?

HEYSE

Jeg trænger ikke til Posten, og den keder mig.

IRIS

Men alligevel! Der skjuler sig vist en eller anden Nederdrægtighed bagved! De er altfor oprigtig.

HEYSE

Søg, Frue.

IRIS

Det gør jeg alt hvad jeg kan! Men jeg kan ikke finde noget — jeg bliver ganske uhyggelig!

HEYSE

Godgørenhed er en sød Egoisme. Den fineste, der er til.

IRIS

Sig mig, er De slet ikke forelsket i mig?

HEYSE

Nej, Frue.

IRIS

Tror De da virkelig, det er haabløst?

HEYSE

Jo.

IRIS

Hvorfor?

HEYSE

De holder for meget af Deres Mand.

IRIS

(rejser sig, og gaar over paa den anden Side)

De er saa klog, at jeg bliver ganske dum.

Pause. Pludselig lytter Iris mod Døren tilvenstre

IRIS

Der er Onkel.

HEYSE

Hvad befaler De nu, jeg skal gøre?

IRIS

Jeg véd det ikke. Jeg har tabt Hovedet.
Jeg overlader alt til Dem.

Etatsraad Beyer kommer fra venstre

BEYER

Goddag, min kære Heyse, undskyld min Mangel paa Præcision. Men De har jo haft Underholdning.

(Tager Iris tilside) Jeg gav dig da Tid. Fik Du saa din Vilje?

IRIS

Og mer til, lille Onkel.

BEYER

Og mer til? Betyder det, at de alle vil trække Konrad til sig?

IRIS

Du gætter godt.

BEYER

Ha ha, jeg tænkte det!

IRIS

Det er nemlig Folk, der forstaar hans Værd . . . Hvor Du er langt nede nu, Onkel, — Du, som altid faar, hvad Du ønsker! — Jeg gaar ind og kalder paa de andre.

(Hun gaar ud til venstre)

Sjette Scene

Heyse. Beyer. Strax efter Professor Jørgensen og Redaktor Martens

BEYER

Husholdningssorger, min kære Direktør, Husholdningssorger! Ungkarlelivet har sine Besværligheder.

HEYSE

Det véd Vorherre.

BEYER

Det er sandt, — det kender De jo selv til paany. Hvor lang Tid er der gaaet siden Skilsmis-

HEYSE

To Aar.

BEYER

Saa kan De da snart befries derfor igen?

HEYSE

Vorherre bevare mig.

BEYER

De stiller store Fordringer til de himmelske Magter, min kære Heyse! — Men hvor bliver de andre af? Det er jo snart Spisetid, og vi har dog en Del at forhandle. Ah! . . .

Professor Jørgensen kommer fra Baggrunden tilvenstre

JØRGENSEN

Goddag, Goddag. Jeg kommer for sent som sædvanlig.

BEYER

Hvert Ord, De taler, forraader Ungkarlen!

Redaktør Martens kommer fra Baggrunden tilhøjre

BEYER

Der har vi Ægtemanden par excellence. Jeg tør vædde, De spiser først Kl. 6?

MARTENS

Fuldkommen rigtig, Hr. Etatsraad. Undskyld.

HEYSE

Man skulde tro, Etatsraaden gik i Ægteskabstanker idag.

BEYER

Hm. — Naa, mine Herrer, lad os altsaa faa denne lille Affaire afgjort. Vil De behage at tage Plads.

De sætter sig

BEYER

(op og ned ad Gulvet, med Hænderne i Lommerne)

Vi gaar lige til Sagen. — Musæet er jo ikke stort, og existerer væsentlig endnu paa laante Sager; Valget af anden Direktør berører desuden kun flygtig Centraladministrationen, — han bliver jo nærmest Rejsedirektør. Ligemeget, vor Sam-

vittighed og vor Sagkundskab spurgte ikke derom: vi havde kun at udfinde den af de sex Ansøgere, der ved sin Energi og sin Kundskabsfyldte kunde tænkes at være mest skikket til Embedet. Naturligvis. Og vi fandt ham da ogsaa. Vi fandt Cand. mag. Konrad Trolle.

Pause. Martens og Jørgensen ser studsende paa ham

BEYER

Indstillingen kan ske i Løbet af næste Uge. Jeg har kaldt de Herrer sammen idag for at vi ved fælles Hjælp kan faa den motiveret. Naar det er sket, kan vi jo rolig befale den Gud i Vold. Lad os altsaa tale om det.

Pause. Martens og Jørgensen trækker paa Skuldrene; Heyse smiler

BEYER

(sætter sig ved Skrivebordet)

Naa, hvad mener de Herrer om Motiveringen? Det er dog ikke vanskeligt: De er jo alle paa det rene med Kandidatens Fortrin og hans ubetingede Overlegenhed over de andre. Og vi skal jo ikke skrive paa Vers. Altsaa?

MARTENS

Etatsraadens Form er en Smule tendentiøs.

JØRGENSEN

Ja, mildest talt. Kære Beyer, sig dog heller rent ud, hvad De mener!

BEYER

Er det et Pres? Betyder det et Pres paa mig?

HEYSE

Hvis der skal tales om Pres, da er det hidtil just ikke udgaaet fra os.

BEYER

Jeg forstaar fortræffelig, hvor De vil hen. Det er Motiveringen, der kommer paa tværs i Halsen paa alle de Ærede.

MARTENS

(rejser sig)

Tillader Etatsraaden et aabent, et alvorligt og besindigt Ord?

BEYER

Gud være med Dem. Lad os høre det.

MARTENS

Jeg giver sikkert kun den almindelige Følelse Udtryk ved at sige, at vi er kommen i en noget falsk Situation til hinanden i denne Sag. Vi finder skjulte Hentydninger bag hinandens Ord, vi undgaar hinandens Blikke. Utvivlsomt har dette sin Grund i, at vi, som i ét og alt er hæderlige Mænd, nødsages til at indrømme for os selv, at denne Sag har et svagt Punkt, og at vi ikke er uden Skyld deri. Det bør ikke saa være. Her i Landet, hvor Administrationen jo Gud

være lovet hidtil kun i ringere Grad har taget Hensyn til de individuelle Tilfælde, men har regeret efter en myndig, uforanderlig, moden, man kunde sige: sekelgammel Praxis, — her vilde en Embedsbesættelse som denne inaugurere et nyt og ulykkeligt System. Jeg mener hermed: Protektionssystemet, det personlige Protektionssystem!

JØRGENSEN

Ja, man vil sgu spørge os: où est la femme?

MARTENS

(leende)

Vor udmærkede Kunstners Fantasi sætter utvivlsomt Sagen paa Spidsen. Og dog faar han maaske Ret: Ikke engang denne Insinuation vil vi sagtens blive forskaanede for.

BEYER

De er imponerende. Og Konklusionen?

MARTENS

Konklusionen er for mit Vedkommende denne: Ikke alene tør jeg af de omtalte Grunde ikke indlade mig paa at anbefale Kandidat Trolles Valg; men jeg maa for Sagens og Landets egen Skyld bestemt fraraade, at han faar Embedet.

(Han sætter sig)

JØRGENSEN

Det var endelig et aabent Ord. Ja, han har Ret: Det samme siger jeg. Alle Folk véd, hvor

godt jeg kender Trolle og hans Kone. Man vil sige: Har Du ikke gjort det for Trolles Skyld, saa har Du sgu gjort det for Konens.

BEYER

Denne Retfærdighed er jo næsten antik. En god Ven skuffes i sine bedste Forhaabninger, en smuk, ung Kone græder sine Øjne røde, — De sér intet, hører intet: fiat justitia. Klassisk!

Pause. Martens og Jørgensen trækker paa Skulderen; Heyse smiler

BEYER

Ja ja, jeg giver efter. Jeg kunde have ønsket, at De havde bragt mig Deres Indvendinger før sidste Øjeblik, — navnlig for Familjens Skyld; jeg har jo visse Forpligtelser mod den fra gammel Tid. Men saa gyldige Opstød af krænket Samvittighed kan jeg ikke modstaa. Jeg giver efter.

Saa haster det jo ikke saa meget med Indstillingen. Men vi giver vel Ravn Pladsen?

MARTENS

Ja, Dr. Ravn er utvivlsomt den første af Ansøgerne.

JØRGENSEN

Mig er det usigelig ligegyldigt, hvem der faar den.

BEYER

Naa ja, for idag kan vi jo lade Sagen hvile.

HEYSE

Mener de Herrer ikke, at jeg har noget at skulle have sagt i denne Sag?

BEYER

Ikke meget, Heyse, — oprigtig talt! De er for personlig interesseret . . .

HEYSE

Til at kunne dømme saa uegennyttig som De, — ikke sandt?

BEYER

Akkurat. Vil De opponere? Husk paa Spisetiden!

HEYSE

Jeg er ikke sulten.

Det banker i Baggrunden

BEYER

Kom ind.

HENRIK

(kommer)

Dr. Ravn er derude, Hr. Etatsraad. Han siger, at han maa tale med Etatsraaden. Da jeg sagde ham, at de Herrer var her, sagde han, at han ogsaa maatte tale med de Herrer.

Gud véd, hvad han vil?

BEYER

Ja, lad ham kun komme.

(Henrik ud)

BEYER

Han kommer for en Gangs Skyld, som han var kaldet. Vi kan jo ganske rolig sige ham, at han faar Pladsen.

HEYSE

Hm.

Syvende Scene

De forrige. Ravn (fra Baggrunden)

RAVN

(kommer hastig ind, ser næppe paa Herrerne, men kaster søgende Blikke om i Værelset. Vender sig derpaa mod dem og betragter dem truende)

Jeg kommer fra Kandidat Trolle. Han bad mig gaa herop, hvis jeg ønskede Oplysninger af de Delegerede.

BEYER

(ser paa ham)

Hvormed kan vi tjene Dem, Hr. Doktor?

RAVN

Ved at besvare et simpelt Spørgsmaal.

BEYER

Nu?

RAVN

Faar jeg den Post eller ikke?

BEYER

De synes en Del nervøs, min Kære. Hvor kan De tænke Dem, at vi tør . . .

RAVN

Jeg begriber ikke disse Udflugter. Har jeg ikke hele Tiden været paa det rene med Sagens Gang? . . .

Jeg faar den altsaa ikke? Jeg ønsker ingen Undskyldninger, ingen Omsvøb, blot ren Besked!

Pause

JØRGENSEN

Han er noget grov.

HEYSE

Uden Parentheser, ja.

MARTENS

Det er dog et stærkt Stykke!

RAVN

Tak, nu har jeg nok. Jeg véd, hvad jeg vil. Jeg skal ikke forstyrre de Herrer længer i Deres udmærkede Arbejde for Fædrelandets Vel. Jeg anbefaler mig.

(Vil gaa)

BEYER

For Fanden, Ravn, De gør da ogsaa Dumhed paa Dumhed! Vi, som kun vil Deres Bedste!

RAVN

Aa, disse Fraser! Tror De, jeg længer vil være Bold for Deres personlige Luner og Lyster? . . . De vil kun mit Bedste! Er det maaske mit Bedste at blive jaget bort fra en Plads, der tilkommer mig, — fordi De har drukket Champagne i min sølle Modparts Hus? At jeg maa ofre mit uhyre Arbejde, mit Talent, min Jærnfliid, hele min Fremtid, fordi Hr. Trolle har en smuk Kone, — er det mit Bedste?

BEYER

Aha, — dér slap det ud!

RAVN

Ja, dér slap det ud! Lige siden forleden Aften, da jeg saa Dem alle snige Dem ud af min sølle Modparts Hus, har jeg anet, hvad der gik for sig. Nu gennemskuer jeg hele dette uhørte Forræderi . . . Overhovedet en virksom Dame, Fru Trolle! Ikke alene aabner hun sit Hjem for Deres Machinationer mod mit Velfærd, — hun følger Dem endogsaa herop for at arbejde mod mig med sine Smil til det sidste! Jeg anerkender Udholdenheden, men jeg . . .

BEYER

Hør nu, min kære Herre, Løjer kan være gode nok . . .

RAVN

Løjer? Jeg kendte jo hendes Hat ude i Entréen!

JØRGENSEN

Hvad siger han?

HEYSE

Han kender hendes Hat!

JØRGENSEN

Ja, dér har vi det! Nu begynder Insinuationerne allerede!

MARTENS

(leende)

Og aldrig ramte de mere skyldfri Samvittigheder!

BEYER

Ja, De bliver virkelig en Smule komisk, min kære Doktor. Det er heldig for Dem, ellers vilde De være odiøs. Men Deres Ustyrlighed er jo engang noget, man maa regne med, — hør altsaa her: Da De kom, var vi netop bleven enige om, at De skulde have det omtalte Embede, og ingen anden. Indrøm nu, at De har blameret Dem fælt.

RAVN

(frem mellem dem)

Saa skal De faa mit Svar: jeg vil hverken eje eller have det! Jeg siger mig løs nu! Hvad anser De mig for? Tror De, jeg har gaaet Snigveje før i mit Liv? Tror De, jeg ikke kender mit Arbejdes Værdi? Tror De, jeg vil gøre mig afhængig af Forhold, jeg ikke véd noget om? Aa, jeg har faaet nok nu! Jeg, som aldrig har stolet paa andre end mig selv, jeg skal nok vide at komme frem ved egen Hjælp! Jeg, som aldrig . . .

Ved Begyndelsen af sidste Replik er den skjulte Tapetdør tilvenstre — bagved Ravn — gaaet op, og Iris er lydløst kommet ind. Hun har sagte nærmet sig Ravn, og idet han siger de sidste Ord, lægger hun sin Haand paa hans løftede Arm. Langsomt glider hendes Haand fremover Armen, som sænker sig, da han tier, — til den naar Haanden, som hun omfatter fast. Han stirrer paa hende.

Saa slipper hun ham, — og gaar hen til Martens, som staar nærmest; hun giver ham Haanden, og peger smilende og med en Bøjning mod Døren i Baggrunden. Hun gaar hen til Heyse og Jørgensen, og gør det samme. Og hun rækker Beyer Haanden, og peger mod Døren tilvenstre. — De rejser sig alle, smilende og tavse. Og mens de gaar ud af Stuen, staar hun og ser ufravendt paa Ravn, der ikke har forladt hende med Øjnene

Ottende Scene

Iris. Ravn

Iris staar tilvenstre, støttende Hænderne mod Ryggen af en Stol. Ravn tilhøjre, langt fra hende, ubevægelig. — De stirrer paa hinanden

IRIS

(støder Stolen i Gulvet)

De er forrykt, Ravn! De er forrykt!

Pause

RAVN

Hvor jeg dog hader Dem!

IRIS

Ja, De hader mig! De tænker ondt om mig og taler ondt om mig! Aa skam Dem, skam Dem! Hvorfor hader De mig, Ravn?

RAVN

Hvad gør De her?

IRIS

Ja, det spørger De om først nu!

RAVN

Hvad gør De her?

IRIS

Aa, jeg burde ikke svare Dem! Hvor De dog kommer til at fortryde den Maade, De behandler mig paa!

RAVN

Hvad gør De her?

IRIS

Jeg, som kun vil Deres Bedste!

RAVN

(ler haanlig)

Mit Bedste! De vil ogsaa mit Bedste! Ja, jeg kunde tænke det!

IRIS

(stamper)

Ravn!

Pause. Iris gaar langsomt hen og sætter sig i en Stol; brister i Graad

RAVN

(nærmer sig. I forandret Tone)

Sig mig blot, hvad De har gjort her!

IRIS

(endnu i Graad)

Hvad jeg har gjort? Meget, meget mer end De fortjener har jeg gjort! Alt har jeg gjort, og kun for Dem! Og De lønner det saadan!

RAVN

Men hvad skal det sige? Hvad mener De dog?

IRIS

Forstaar De da ikke, at det er mig, der har skaffet Dem Embedet idag? Hele Deres Lykke har jeg skabt! Deres Fremtid har jeg lagt til Rette for Dem! . . . Og De hader mig!

RAVN

(helt tæt ved hende)

Jeg forstaar ikke, hvad De siger! Hvem taler om det? Tror De, jeg med en Tanke har tænkt paa det? Ser De da ikke, hvor rasende jeg lider? Blot jeg ser Dem sammen med andre, blot jeg aner, at De er her, at andre Mænd er hos Dem, jeg bliver vanvittig, vanvittig! De er jo min, De er jo min!

IRIS

Ove . . .

RAVN

(synker ned foran hende)

Aa, hvis De blot vidste, hvor jeg elsker Dem! Hvor jeg end er og jeg tænker paa Dem — jeg begynder at ryste! Alting dirrer i mig og det strømmer i mig som Ild! Og naar jeg véd, De er sammen med andre, og jeg véd, hvordan de andre, de rører ved Deres Kjole, og jeg véd, hvordan de ser Deres Øjne, Deres Smil, de lægger deres Hænder paa Deres Hænder, Deres velsignede Hænder, — og jeg er ikke dér, jeg er langt borte, og De har glemt mig for de andre, — aa, jeg kan hulke som et lille Barn, jeg bliver saa angst og lille! Aa, Iris, hvorfor skal jeg lide saadan? Sig dog til mig, at det er mig, De elsker! Aa sig det, Iris, sig det dog!

IRIS

(blødt)

Ove!

RAVN

Hvad gør De her med alle disse Mænd? Hvorfor taler De med dem? Hvorfor smiler De til dem? Hvorfor rækker De dem Haanden? Hvad har De med dem at gøre? Tror De, at nogen kan elske Dem saadan som jeg? . . . Aa, var jeg tusind Mile borte fra Dem, og De skrev til mig: Dø! — tror De, jeg betænkte mig blot et eneste Sekund?

IRIS

De er god.

(Hun tager hans Hoved mellem sine Hænder og kysser ham)

RAVN

Min Elskede! Hvor De er god og smuk! Vær ikke utaalmodig med mig, bær over med mig, hvis jeg gør Dem noget ondt! Det er jo blot, fordi jeg elsker Dem altfor højt . . . Naar jeg er borte fra Dem, tænker jeg altid paa, hvordan jeg bedst kan være Dem til Behag, men naar jeg ser Dem, saa er alle mine Planer og Forsætter forsvundne, saa føler jeg kun, hvor tungt og hedt jeg elsker Dem! Hører De, jeg er saa tung og klodset, jeg kan ikke gaa paa Akkord, jeg kan ikke resignere, jeg maa have Dem helt for mig selv, helt og fuldkommen, hele Deres Legeme, hele Deres Sjæl, alt, alt, alt!

IRIS

Men jeg maa jo ikke, Ravn! Jeg maa jo ikke!

RAVN

Jeg begriber ikke, hvad De siger! De maa ikke? De maa ikke gøre et Menneske lykkeligt? De maa ikke selv blive lykkelig? Har De da ingen Sjæl?

IRIS

(lægger sin Haand paa hans Bryst)

Pause

IRIS

(sagte)

Føler De Varmen ind mod Deres Hjærte?

RAVN

(sagte)

Ja. Det er Deres Sjæl, der brænder.

IRIS

(sagte)

Min Sjæl, ja . . . Jeg har en Sjæl.

RAVN

(nikker stum)

Lang Stilhed

IRIS

(trækker Haanden til sig og rejser sig)

Vi kan ikke blive her længer, Ravn. Vil De følge mig?

RAVN

Ja . . .

IRIS

Kom. Og hør et endnu: De tager det Embede, ikke sandt? Naar jeg nu beder Dem derom?

RAVN

(vender sig bort)

IRIS

De sagde jo, De vilde gøre alt, hvad jeg ønsker! Ravn, gør det! Jeg vilde blive saa glad! Det er en Gave, jeg giver Dem! Det er et Tegn paa, hvormeget jeg holder af Dem!

RAVN

Ja, siden De vil. (Smilende) Jeg har jo ingen Ting for mig selv mere . . . Jeg er lykkelig.

IRIS

Aa tak! Jeg er saa glad ved, at jeg kan gøre Dem noget godt.

RAVN

Dem vil jeg have, Iris!

IRIS

(lægger Haanden for hans Mund)

Vær taalmodig, Ravn, hører De! De vinder mig ellers aldrig helt. De har Erobrerblod i Dem.

Men De skal vide, Ravn, at en Kvinde som jeg aldrig — aldrig, forstaar De? — lader sig overvælde. Jeg er for klog; De maa være endnu klogere, — det er den eneste Vej . . . Men jeg staar vist og siger Dem meget mer end jeg burde. Gaa! Kom med.

RAVN

Jeg elsker Dem!

(Tager hende ind til sig og vil kysse hende)

IRIS

Det maa ikke blive en Vane mellem os.

RAVN

(kysser hende)

IRIS

(gaar hen i Baggrunden og ringer; kommer tilbage)

Spiser De hos os idag?

RAVN

Nej, nej, bed mig ikke.

IRIS

Konrad har spurgt saa tit efter Dem.

RAVN

Jeg holder meget af ham. (Smilende) Jeg skræmte vist næsten Livet af ham idag, da han sagde mig, hvor De var.

IRIS

Det lille Skind! Fy skam Dem, Ravn!

RAVN

Hvad skal der blive af ham nu?

IRIS

Konrad klarer sig nok. (Leende) At have mig til Kone er nemlig endnu bedre end at have Fanden til Morbroder, som man siger.

Etatsraad Beyer kommer fra venstre

IRIS

Hvad, er det dig, Morbroder? Jeg ventede Henrik . . . Er han da forsvunden! (Til Ravn) Aa Ravn, vil De være saa elskværdig at gaa ud og tage mit Tøj i Entréen. (Med et Smil) Hatten kender De jo.

Ravn gaar ud i Baggrunden

Niende Scene

Iris. Beyer

BEYER

Naa, har Du beroliget ham

IRIS

Ja.

BEYER

Ja, Du kunde gøre det med god Samvittighed. Pladsen er hans, hvis han vil have den, trods hans skandaløse Opførsel idag . . . Det er ogsaa væsentlig for din Skyld, jeg giver ham den: jeg vil ikke, at Du skal have nogen Grund til at føle Medlidenhed med ham; det kunde skabe Konsekvenser, — forstaar Du? Man er aldrig sikker paa dig. (Da hun ikke svarer, — mistænksom)

Var han svær at komme til Rette med?

IRIS

Nej. — Gid jeg kunde sige det samme om dig.

BEYER

Naar jeg faar min Vilje, kan et Barn vikle mig om sin lille Finger, mit Barn.

IRIS

Javel. Du er kommen for let til alt i dit Liv, — det er din Ulykke. Du aabner jo kun Munden for at gribe de stegte Duer, der kommer flyvende, — eller for at skælde, hvis de ikke kommer, naar Du vil.

Stakkels Mand.

BEYER

(i en pludselig blød og sagte Tone)

Ikke saa stræng mod mig, Iris. Du vil dog

snart angre det . . . Og tak fordi Du kaldte mig
Morbroder, Du Lille!

(Vil kysse hende paa Panden)

Da Døren i Baggrunden i det samme gaar op, trækker Iris med et Ryk sit Hoved tilbage. — Ravn kommer ind med hendes Tøj; han hjælper hende det paa, mens Beyer opmærksomt og nervøst betragter dem.

Iris giver ham tavs Haanden og gaar ud. Ravn bukker tavs, og følger hende. Beyer ser efter dem. — Han gaar nogle Gange hastig op og ned, stanser, ser stift paa Døren, hvor de forsvandt. Han ringer

Tiende Scene

Beyer. Henrik kommer fra den skjulte Tapetdør tilvenstre

BEYER

Hvad, er Du dér, Henrik? Hvad Fanden
gør Du dérinde?

HENRIK

Jeg puslede lidt omkring . . . Lampen er
ved at gaa ud derinde, Hr. Etatsraad. Det er
første Gang. Jeg forstaar ikke, hvad den fejler.

BEYER

Saa? Er Lampen ved at gaa ud? Ja saa . . .
(Pludselig lystig) Saa skal jeg selv komme mer Olie
paa, min Gut; kanske dog det hjælper! (Klapper
ham paa Skulderen) Det Evige maa immer fornyes nu-
omstunder, skal jeg sige dig. Det er sgu den

eneste Maade, vi arme Dødelige kan redde vor Andagt paa, — saadan som Tiderne er! — Naa, her har Du et Brev; bring det ned paa Posten inden Aften, og lad det anbefale.

HENRIK
(ser paa Brevet)

Det er til Fru Trolle.

BEYER

Ja. — Bær det varsomt og forsigtig, Henrik. Det vil gøre hende glad, det Brev.

HENRIK
Hm . . . Hvordan det?

BEYER

Det skal Du snart faa at se, Henrik . . . Oho, der staar store og mærkelige Ting fore. Ting, som skal faa dig til at græde dine salte Glædestaarer, din gamle Taareperse!

HENRIK
Hm . . . Tror Etatsraaden nu ogsaa, at Fruen fortjener det?

BEYER
Hvad skal det sige? Er Du forrykt? Svar!

HENRIK

(lidt efter)

Hr. Etatsraad, jeg stod jo inde i Fru Agathes Kammer. Jeg kunde høre alt herfra; jeg kunde se gennem Sprækken.

BEYER

Har Du luret, din Slyngel!

HENRIK

Hr. Etatsraad, det er jo blot fordi jeg holder saa meget af Fruen og Etatsraaden.

BEYER

Ja ja, hvad saa?

HENRIK

Fruen var her sammen med Dr. Ravn.

BEYER

Ja ja ja, jeg véd det! Hvad saa, hvad saa, hvad saa?

HENRIK

Hr. Etatsraad, de . . .

(Stanser)

BEYER

Henrik, hvad er det, Du vil sige? . . . Se

dog det Brev, Du staar med dér! Se paa det, Henrik! Véd Du, at det er mig dyrebart, det, jeg skrev? Det er det største Offer, jeg i mit Liv har bragt! . . .

Hvad er det saa, Du vil sige, Henrik? . . .
Sig det, om Du tør!

Pause

HENRIK

(sagte)

De kyssede hinanden, Hr. Etatsraad.

BEYER

(imod ham med løftet Arm)

Hvad vover Du . . .

(stanser)

Pause. Pludselig brister Beyer ud i en voldsom, uhørlig Hulken. Han søger uvilkaarlig Støtte hos Tjeneren

HENRIK

(stryger ham sagte ned over Ryggen)

Saa saa, Hr. Etatsraad . . . Ja, det er slemt, slemt! Saa, saa . . . Se, jeg græder ogsaa . . .
Ja, det er ondt . . .

BEYER

(hulker)

Jeg kom for sent . . .

HENRIK

Vi kom for sent . . . Vi holder af hende
 . . . Det gør ondt, det gør ondt . . .

BEYER

(gør sig løs)

Pause

BEYER

Græd jeg?

HENRIK

Ja, lidt. Jeg græd ogsaa lidt. Der er saa
 megen Synd i Verden . . .

Vil Etatsraaden have sit Brev tilbage?

BEYER

(strækker Haanden ud og tager Brevet. Sætter sig ved Skrivebordet,
 vender og drejer Brevet og betragter det. — Halvhøjt)

Nej, lad det gaa. Jeg er jo kommen saa
 dybt ned allerede. Det er ligegyldigt, alt . . .
 Men han, han! (griber Pen og Papir, skriver hastig nogle Ord
 paa et Ark, stikker det i en Konvolut og skriver Adresse paa. Rækker
 Henrik de to Breve) De skal besørges inden Aften. Lad
 dem anbefale, glem det ikke.

HENRIK

Det andet er til Dr. Ravn.

BEYER

Ja. — Saa faar de hver sit. Lad Menneskene
gaa Fanden i Vold, naar blot der kommer Balance
i Livsværdierne.

Han rejser sig og gaar hastig ud tilvenstre.
Henrik ser efter ham

Tæppet

TREDJE AKT

Hos Konrad Trolle.
Samme Dekoration som i første Akt

Første Scene

Iris. Strax efter **Konrad**

Iris gaar smaat nynnende om i Værelset, ordner lidt hist og her, giver Blomsterne Vand. Saa lægger hun sig paa Chaiselonguen tilhøjre. Hun tager et Brev op af Lommen og læser det. Hun ler højt, klapper i Hænderne og stikker atter Brevet til sig.

Lidt efter kommer Konrad fra Baggrunden. Han er i Cyklekostume. Han gaar hen og kysser hende

KONRAD

Godmorgen, min sødste lille Iris! En brilliant Tur har jeg været, Du . . . Det er dog en storartet Opfindelse, disse Cykler!

IRIS

Det fortæller Du mig hver Morgen, Kony.

KONRAD

Men hver Morgen opdager jeg det paany med Undren, Du! Og Forundringen er alle Tings Moder, siger Goethe. Alt det, man ser, mens man saadan ruller af! Svup! et nyt Billede, — og svup! et nyt Billede til, — og svup! nok et nyt Billede. Saadan en Morgentur giver En et dybt Blik ind i Livets Mangfoldigheder, min Pige, — nok til at tænke paa en hel Dag.

IRIS

Der ligger tre Breve til dig.

KONRAD

Til mig? Fra hvem?

IRIS

Se ad. — Det er nok de Overraskelser, jeg talte om til dig iaftes.

KONRAD

Altsaa ikke Regninger?

IRIS

Det vilde egentlig ikke være Overraskelser, Kony.

KONRAD

Lad os se. Jeg er voldsom nysgerrig. (Aabner et af Brevene). Det er fra Heyse. Det er sgu fra Direktøren. Død og Pine.

IRIS

Naa?

KONRAD

Det er jo ikke noget! Han skriver bare, om jeg ikke vil ulejlige mig op til ham en af Dagene, da han gærne vil tale med mig. — Det er det hele!

IRIS

Det hele! . . . Skal jeg sige dig, hvad det er!

KONRAD

Ja, sig det!

IRIS

Skal jeg røbe det? . . . Men hold dig fast ved den Stol, ellers dejser Du.

(Peger paa en Stol)

KONRAD

(holder sig fast)

IRIS

Han vil give dig sin Plads som Direktør ved Musæet. Han vil træde tilbage for at Du kan faa Posten.

Naa?

KONRAD

Det er da Løgn vel? Er det sandt?

IRIS

Alt, hvad jeg siger, er sandt, Konrad.

KONRAD

Det var som Fanden.

Pause. Konrad gaar op og ned ad Gulvet. Hans Miner bliver efterhaanden vigtigere

KONRAD

Han er jo ked af Posten, jeg véd det. Og han . . .

IRIS

Hvad siger Du saa?

KONRAD

Min kære Iris, det er skam ikke noget at svare paa saadan i en Svup.

IRIS

Ja eller nej?

KONRAD

Lille Iris dog! Jeg forstaar vel din Utaalmodighed, men en Mand maa have Tid, skal han fatte en Beslutning.

IRIS

Du er et Murmeldyr. Luk nok et Brev op.

KONRAD

Som Du vil, min Ven. (Aabner det andet Brev)
Det er sgu fra Martens. Fra Redaktøren selv.

IRIS

Naa?

KONRAD

Han beder mig ulejlige mig op i Redaktionen idag, da han gjerne vil tale med mig. Han ogsaa?

IRIS

Han har travlt. Skal jeg sige dig, hvad han vil?

KONRAD

Ja, sig det kun.

IRIS

Skal jeg røbe det? Men hold dig fast i den Stol, ellers dejser Du.

(Peger paa en Stol)

KONRAD

(holder sig fast)

IRIS

Han vil give dig sin Plads som Redaktør af Bladet. Han vil træde tilbage, for at Du kan faa Posten.

Naa?

KONRAD

(falder pludselig ud af Tonen)

Du lyver, Iris! Du ligger dér og gør Grin med mig!

IRIS

Alt, hvad jeg siger, er sandt, Konrad.

KONRAD

Men hvorfor? Hvorfor skulde han gøre det?

IRIS

Alt, hvad jeg siger, er sandt, Konrad.

KONRAD

Det var som Fanden.

Pause. Konrad gaar op og ned ad Gulvet. Hans Miner bliver stedse vigtigere

KONRAD

Han vil slaa ind paa Politiken, jeg véd det.
Og han . . .

IRIS

Hvad siger Du saa?

KONRAD

Tanken frister mig. Idéen er ikke ilde. Og
Martens agter mig, jeg har set Beviser derpaa.

IRIS

Ja eller nej?

KONRAD

Snarest ja, min lille Pige, snarest ja. Idéen
synes mig fortræffelig, jo mere jeg ser paa den.
Det er en stor Gærning, Martens byder mig dér.
Hans Tillid glæder mig. Gud véd, om jeg ikke
kunde gøre det?

IRIS

Naa, men Heyses Tilbud? Direktørposten?

KONRAD

Ja, den Idé er heller ikke ilde. Den Plads

magter jeg sagtens bedst for Øjeblikket. 'Og jeg havde ikke troet det om Heyse. Hans Tillid næsten overvælder mig. Jeg tror, jeg kunde gøre det.

IRIS

Og Martens' Tilbud?

KONRAD

Ser Du, min Pige: Det er jo ubetinget det betydeligste af de to. Den Stilling vil kunne føre mig meget langt frem, — jeg ser slet ikke Enden. Den vil snart kunne give os begge en høj, social Position, Iris.

IRIS

Der staar Du jo som Æslet mellem de to Knipper Hø!

KONRAD

(lidt efter)

Iris, — — hvad om jeg tog dem begge to?

IRIS

(leende)

Bravo, Konrad! Bravo, lille Kony! Læs nu det sidste Brev, læs, læs!

KONRAD

Ja, ja! (Aabner Brevet) Det er minsæl fra Jørgensen, Professoren!

IRIS

Læs!

KONRAD

(læser)

»Min kære Trolle, jeg kravler op til Dem idag for at tale med Dem om en vigtig Sag«.

IRIS

Han vil nok først til Mølle, den gode Professor.

KONRAD

Nej, nu skal Du bare høre! »Det drejer sig om min Post som Næstformand i Kunstnerforeningen,« skriver han. »Jeg gider ikke beklæde den længer, saa vi maa se at finde min Eftermand.« — Den skal jeg vel ogsaa have, hva'?

IRIS

Netop! Du skal lave Maskerader, Kony! Karnevaller og Fester!

KONRAD

Men det er udmærket! Den tager jeg strax! Den giver jo ikke noget af sig, — men saadan noget er jeg netop født til!

IRIS

(leende)

Men de to andre Tilbud, lille Konymand?

KONRAD

Jeg tager dem sgu alle tre, Iris!

IRIS

(leende af fuld Hals)

Du er dog det sødeste lille Uhyre, jeg i mine Dage har kendt! Du morer mig aldeles ubeskrivelig, Kony! Kom dog her, saa jeg kan kysse dig!

KONRAD

(løber hen imod hende. Stanser pludselig og ser paa hende)

Jeg begriber ikke, hvorfor jeg morer dig, Iris . . .

IRIS

Hvad er der nu?

KONRAD

(ser truende paa hende)

Ja, der er noget dér! Der er noget bagved, som jeg ikke kan fatte!

IRIS

Men Gud fri os, Konrad, er Du bleven aldeles spiltosset?

KONRAD

Aldeles ikke! Du tror altid det værste! . . . Enten narrer Du mig, Iris, og spiller Halløj med mig, — og det vilde mildest talt være Halløj paa højst urette Sted! Eller ogsaa . . .

IRIS

Eller ogsaa?

KONRAD

(meget bitter)

Eller ogsaa er det just ikke ved mine egne Fortjenester, at Fremtiden nu aabner sig for mig paa saa forbausende vidt Gab! Vil Du ikke være saa venlig at forklare dig?

IRIS

Du er et Fæhoved, Kony.

KONRAD

Nej, det er ikke noget Bevis! Slet ikke! Det kan vi allesammen sige! Værs'go' at komme med Forklaringen! Du har at sige mig, hvorfor alle dine tre Tilbedere pludselig paa én Gang kappes om at vise mig Velvilje. Jeg har nok hele Tiden syntes, der var noget galt dér, — nu ser jeg det med skærende Tydelighed. Det er højst mistænkeligt. Værs'go' at svare!

IRIS

(brister i Latter)

KONRAD

Nej, nej, nej! Skælde mig ud og le af mig, — det kan Du! Men en eneste Gang gøre, hvad jeg siger, det har Du aldrig gjort! Men vi maa se at faa en Ende paa dette her. Du er jo et Barn. Det er mig, der er den Voxne af os! Det kan føre til alt. Nej, ikke disse himmelvendte Blikke, maa jeg bede! . . . Du har ikke

noget at søge deroppe. Slet ikke. Tværtimod.
Dér fik Du den . . .

(Lidt efter, i en søgt henkastet Tone)

Har Du noget imod, kære Iris, at vi inviterer
de tre Herrer til Middag her idag?

IRIS

(tørt)

Hvorfor ikke til Frokost?

KONRAD

Ganske som Du vil, min Ven. Jeg mener:
Jeg kunde jo takke dem for deres uventede
Elskværdighed mod mig. Der er virkelig Grund
til det.

IRIS

Det synes jeg virkelig ogsaa.

KONRAD

Naa, ja. Saa skriver jeg altsaa til dem nu;
de er vist hjemme paa denne Tid. Saa kan
Louise løbe hen med Invitationerne. Altsaa til
Frokost. Godt.

(Han ringer og sætter sig ved Skrivebordet tilvenstre, skriver et Par Ord
paa tre Ark Papir og stikker dem i Konvolutter)

Pigen kommer

KONRAD

Vil De sørge for en ordentlig Frokost idag,
vi faar Fremmede. Og bring de Breve hen efter
Adressen. Eller hvis De ikke har Tid, saa giv

dem til Bybudet, der staar her neden for ved Porten og lad ham gaa med dem. Men strax, min Ven.

(Pigen ud)

Iris har imidlertid taget et Brev op af Lommen og læst det igennem. Da Pigen er gaaet, rejser hun sig, gaar hen til Konrad, der stadig sidder ved Skrivebordet med Ryggen til, og slænger Brevet til ham med en haanlig Gestus. Hun gaar tilbage til Chaiselonguen

KONRAD

Hvad er det?

IRIS

Læs.

KONRAD

Fra Onkel Beyer. (Læser det. — Han rejser sig, og siger sagte) Men Iris, — hvad er det?

IRIS

Læs højt.

KONRAD

»Kære Iris, som et Bevis paa, hvor megen Pris jeg sætter paa din Mand og hvor stor Respekt hans Evner indgyder mig, tjener dette Forslag, som foreløbig og i faa Ord kan formuleres saaledes: Jeg tilbyder at antage ham i min Forretning som anonym Parthaver indtil min Død. Naar denne indtræffer, — efter menneskelig Beregning om faa Aar, — vil han have erhvervet sig saa megen Indsigt, at Huset vil kunne betroes hans Ledelse, og — om Du ønsker det — føres under hans Navn. Modtager han Tilbudet,

vil han gøre mig en Glæde. Idet jeg iøvrigt forbeholder mig alt nærmere. Din Onkel B.«

Men — Iris?

IRIS

Hm?

KONRAD

Iris, — jeg sidder og gnigger mine Øjne! . . . Er det sandt, hvad jeg ser? . . . Jeg kan ikke tro, hvad jeg ser!

IRIS

Nej, Du er jo bleven svært skeptisk paa det sidste.

KONRAD

En saadan ubegribelig Lykke! Det er jo en hel, ny Verden, der aabner sig! . . .

(Sagte)

Iris, jeg bliver jo — — jeg bliver jo Millionær, Iris!

IRIS

Naa, Du modtager det naturligvis ikke?

KONRAD

Hvad for noget? Skulde jeg ikke modtage det?

IRIS

Du kan jo umulig vide, om det ikke er mig, der har skaffet dig det.

KONRAD

Sikke noget Snak, Du! . . . Han har jo

saadan en Respekt for mine Evner, skriver han!
Aa, hvor han er god! Aa nej, sikken en Her-
lighed!

IRIS

Og de andre tre Tilbud? Vil Du ikke tage
dem alle fire, Kony?

KONRAD

(gaar hen og lægger sig foran hende; indsmigrende)

Lille Iris, hør nu her . . .

IRIS

Nej, lad mig være. Du har fornærmet mig.

KONRAD

Om Forladelse, Iris. Iris ikke være vred
paa sin lille Mand? . . . Jeg beundrer dig jo saa
umaadelig. Jeg tror paa dig som paa et Evan-
gelium.

IRIS

Hvorfor fornærmer Du mig saa?

KONRAD

Jo, det er vist . . . det er fordi jeg var saa
jaloux! Jørgensen og Martens og Heyse, de kom
pludselig alle tre dér og var saa opofrende! Men
det var jo blot et ejendommeligt Tilfælde. Man
ser jo ogsaa tit i Naturen saadanne ejendomme-
lige Tilfælde. Eller læser derom . . .

Kan Du tilgive mig, Iris?

IRIS

Jeg tilgiver dig, Kony.

KONRAD

(kysser hendes Haand)

Tak. Saa er alt godt igen.

IRIS

Hvem af os er det saa, der er den Voxne?

KONRAD

Det er Iris.

IRIS

Og hvem er det lille Barn?

KONRAD

Det er Konymand.

IRIS

(klapper ham)

Saa er det godt.

KONRAD

Og saa tænker vi kun paa Fremtiden! Aa, hvor jeg skal arbejde og blive dygtig! Han skal ikke fortryde det, Onkel Beyer! Jeg skal nok komme til at gøre Huset Ære! Og de andre er jo ogsaa saa elskværdige! Det er godt, de kommer idag, saa faar vi Klarhed paa alt, ikke? Aa, det skal blive en Frokost, Du! — Véd Du, hvad jeg gør, Iris? Jeg løber ud og køber en Masse dejlige Ting, som vi kan spise! Og Vin

skal vi have idag! Det bliver jo en Fest som aldrig før! Nu behøver vi jo ikke at spare mere. Skade, at Etatsraaden ikke ogsaa kommer.

IRIS

Han kommer nok. — Men hvad tror Du, de andre siger?

KONRAD

Aa, det klarer Du sagtens! Jeg stoler helt og holdent paa dig. Du sætter alting paa sin rette Plads. Nu løber jeg.

IRIS

Ja løb.

KONRAD

Og véd Du, hvad der er saa udmærket nu? Det er, at nu kan Ravn blive Direktør. Han passer jo netop til den Post, og det har pint mig saadan at staa ham i Vejen, ikke? Han var ogsaa fælt nervøs igaar.

IRIS

Jo. I kan saamænd være glade ved, at I har mig, Kony. Jeg maa jo formelig være en Moder for jer allesammen.

KONRAD

Ja netop! — Farvel, Du søde, lille Mama. Jeg gaar bare ind og tager andre Buxer paa.

(Ud tilhøjre)

Anden Scene

Iris. Strax efter Ove Ravn

Iris gaar nynnende, med urolige Bevægelser, om i Værelset. — Det banker paa Døren i Baggrunden og Pigen kommer ind

PIGEN

Det er Dr. Ravn, Frue.

IRIS

Ravn? . . . Ja, ja, lad ham kun komme!

Pigen ud. Iris hurtigt hen foran Spejlet. — Ravn kommer langsomt fra Baggrunden

IRIS

(gaar hen imod ham med fremstrakt Haand)

De kommer i et lykkeligt Øjeblik, Ravn! Jeg er saa glad og fornøjet, som jeg ikke længe, længe har været!

RAVN

Ja saa. Hvorfor?

IRIS

Tænk Dem dog hvad der er sket! Onkel Beyer optager Konrad i sin Forretning! Om et Par Aar, naar Onkel dør, saa sidder Konrad som Chef for det store, gamle Hus! Er det ikke vidunderligt at tænke sig? Kan man ikke kalde det en Lykke for os, Ravn?

RAVN

Er det virkelig sandt?

IRIS

Ja ja! Onkel skrev det selv til mig nu imorges!

RAVN

Imorges nu?

IRIS

Ja ja! Jeg havde ikke anet det! Han har aldrig talt om saadan noget! Jeg tror nu, det er en Røst fra Himlen, der har ramt den kære, gamle Onkel . . . Aa, hvor jeg er glad, Ravn! Alle Mennesker er saa gode . . . Livet er saa smukt . . .

RAVN

Ja, jeg gratulerer.

IRIS

(lægger Hænderne paa hans Skuldre)

Ikke sandt, min kære, kære Ven, nu vil vi allesammen være gode mod hinanden! Vi er lykkelige, vi er Mennesker, Fremtiden er saa lys og smuk. Vi vil leve længe og se Solen skinne hver Dag . . .

Men De er ikke glad, Ravn? Hvorfor? Ravn, under De mig ikke min Lykke? Det maa De, De maa være god som de andre. Det er saa let at være god. Og nu bliver De jo ogsaa lykkelig, ikke? Alt kommer nu i Ligevægt igen,

— og hvem er Hexemesteren! Hvem er Tryllerinden, der ved sine Vink sætter alt paa sin rette Plads — og først og fremmest Dem selv? Hvem er det, Ravn?

RAVN

Kære Frue . . .

IRIS

(lægger Haanden paa hans Mund)

Nej, ikke kære Frue, ikke kære Frue! Iris, Iris hedder jeg for Dem, og mine Hænder maa De kysse saa tit De vil! Ikke en Skygge af Ceremoni maa der komme ind mellem os to! Hvis De takker mig, fornærmer De mig! Jeg gør godt, som jeg gør ondt: blot ved at være til. Forstaar De det, Ravn? —

Og hør: Bliv her til Frokost, — aa, gør det! Vi har saa meget dejligt at spise, og de tre Herrer, de Delegerede, — de kommer ogsaa. Saa kan alting blive klaret og endelig afgjort. Aa, gør det, Ravn!

RAVN

Kommer de her?

IRIS

Se, nu er De strax jaloux igen! (Ser paa ham) Hvor sort De ser ud! (Smilende) De er ganske bestemt en af de Underjordiske, Ravn! Kan De huske saa langt tilbage? . . . Vær nu fornuftig, hører De. De véd dog, at jeg holder meget

mere af Dem end af alle de andre tilsammen.
Det véd De dog, — ikke sandt?

Pause

RAVN

Jeg maa sige Dem det. Jeg vilde have undgaaet det, eller blot fortalt det rent i Forbigaaende. Nu kommer det saa dumt demonstrativt. Men det er nødvendigt nu, at De faar det at vide.

IRIS

Men hvad er det, Ravn? Hvad er det? De ser saa underlig ud!

RAVN

Det er blot det, at jeg nu imorges fik Brev fra Etatsraaden. Han skriver, at jeg kan opgive hvert Haab om den Direktørpost.

IRIS

(sagte)

Det er ikke muligt . . .

RAVN

Forklaring gives ikke. Det er tydeligt, at Beslutningen er udgaaet fra ham selv alene, og at han vil gennemføre den til det yderste.

IRIS

Men igaar sagde han til mig, at De fik den!

RAVN

Han maa altsaa være kommet paa andre Tanker bagefter. Brevet er skrevet i saa energiske Udtryk, at Tingen dermed er slaaet fast. Det er ikke værd at spille flere Ord paa en saadan gammel Affaire.

IRIS

(sagte)

Aa, — hvad har han gjort!

RAVN

De maa ikke blive bedrøvet, Iris, for min Skyld. De var saa glad før, — det har gjort mig saa ondt, at jeg maatte fortælle Dem dette her. Men det var jo nødvendigt . . . Vi gør, hvad vi kan, for at blive gode og lykkelige, men vi naar nok aldrig saa vidt, Iris.

IRIS

Aa, Ravn, Ravn!

RAVN

Det gør mig mest ondt for Dem, tro De mig. Det var jo ligesom noget af Dem selv, De gav mig dér. Det har en Fremmed nu forstyrret og ødelagt. Det er en Helligbrøde . . . Det er stygt, Iris.

IRIS

Tror De da ikke, jeg føler det, Ravn!

RAVN

For min Skyld skal De ikke være bedrøvet. Jeg staar saa dybt i Gæld til Dem alligevel, blot fordi jeg faar Lov til at se Dem og holde af Dem. Ja, Iris, De maa tro det, naar jeg siger det, — min Kærlighed er bleven saa overmægtig nu, at min Fremtid næsten intet betyder for mig.

IRIS

Aa, den Elendige!

RAVN

Naa, jeg forstaar Hr. Etatsraaden bedre nu, siden jeg hørte om hans store Gave til Dem. Der er sikkert en Sammenhæng mellem den og Foræringen til mig. For det ligger nu engang i den menneskelige Natur at lade en god Gerning veje op af en ond; man føler sig ellers saa ædel, at man næsten faar Medlidenhed med sig selv. Denne Gang gik det mig slet, — men mig haaber han vel heller ikke at opnaa noget af.

IRIS

Men af mig! af mig! Aa, jeg er bleven misbrugt! Jeg er bleven misbrugt! De har misbrugt mig! De har misbrugt mig alle!

RAVN

Ja, Iris, De er bleven misbrugt, De ser det nu selv! Og hvor jeg hader disse Mennesker for

det! Jeg har Ret til det, Iris, for jeg har aldrig budt Dem andet end min store, store Kærlighed!

IRIS

Ja, det er sandt! Det er sandt!

RAVN

Ja, det er sandt, Iris! Aldrig har jeg villet vinde Dem ved andet end mig selv! Aldrig har jeg købslaet med Dem, aldrig . . .

Pigen kommer fra Baggrunden

PIGEN

Etatsraaden er derude. Skal jeg vise Etatsraaden ind?

IRIS

Etatsraaden!

PIGEN

Ja, Frue . . .

IRIS

Ja, ja, lad ham komme, lad ham komme strax!

Pigen ud

IRIS

Gaa ud imens, Ravn. Jeg vil være alene med ham nu. Gaa ind i Spisestuen eller i Konrads Værelse imens.

RAVN

Som De vil, Iris.

IRIS

De skulde blot ane, hvor jeg holder af Dem nu, Ravn! Alt kunde jeg give Dem, alt, alt!

RAVN

(bøjer sig ned og kysser hendes Haand. — Ud tilhøjre)

Tredje Scene

Iris. Strax efter **Etatsraad Beyer**

Iris staar med Ansigtet vendt mod Døren i Baggrunden. Det banker, og Beyer kommer ind. Han gaar langsomt frem mod hende. Hans Miner er bitre og misfornøjede, let spottende. — De ser paa hinanden

IRIS

Du kommer vel for at høre din Lov og Pris, Onkel?

BEYER

Du synes maaske ikke, jeg fortjener den?

IRIS

Du skulde blot se dit eget Ansigt nu! Saa-dan ser en Mand kun ud, naar han har gjort noget ondt!

BEYER

Iris!

IRIS

Aa, Onkel, Du har gjort blodig Synd imod mig! Hvad tror Du dog om mig? Tror Du, jeg er en Skøge?

BEYER

Iris . . .

IRIS

Du tror det, — ikke sandt? Du tror, det gælder blot om at byde højst, saa har Du mig?

BEYER

Du er jo hysterisk!

IRIS

Hysterisk, — ja! Hysterisk var Moder, da hun ikke lod sig købe af dig, og hysterisk er jeg, naar jeg gør det samme som Moder gjorde! Aa, Du arme, gamle Mand, som har spildt dit Liv med at elske to saa hysteriske Kvinder!

BEYER

Sig mig, kære Iris, har Du haft Besøg idag af Dr. Ravn?

IRIS

Om jeg har haft Besøg af Dr. Ravn?

BEYER

Ja. Nu til Morgen?

IRIS

Ja!

BEYER

Jeg takker meget for Oprigtigheden. Undskyld, at jeg ikke strax forstod denne Modtagelse.

— Jeg tror, Du har vænnet dig til at fordre for meget af mig. Jeg vilde med Glæde have hjulpet dig og din Mand; Du kan ikke forlange, at jeg ogsaa skal forsørge dine Elskere.

IRIS

Ah . . .

Pause. Iris staar ubevægelig

BEYER

Ulykken kan maaske repareres endnu. Du hører, jeg véd alt. Lad det da være nok med det. Men naturligvis maa Du sende Fyren bort øjeblikkelig.

Pause. Iris som før

BEYER

Jeg har ikke i Sinde at præke Moral. Naar jeg finder din Handling uforsvarlig, saa er det fordi den rammer mig personlig. Jeg er ingen Hykler. Gør Du derfor som jeg siger, saa holder jeg fast ved mit Tilbud fra imorges. Forstaar Du?

Pause. Iris som før

BEYER

Du svarer ikke? Betyder det et Afslag? Betænk, hvad Du gør! Uden mig er Du fortabt. Du føler det selv.

Pause. Iris som før

BEYER

Betyder det en Kamp? Du tror, Du kan tvinge mig i Knæ? Tror Du, Du kan tvinge mig i Knæ?

Pause. Iris som før

BEYER

(med et Raab)

Behold ham! Tag ham! Jeg giver dig ham! Hører Du, han maa blive hos dig! Jeg vil se jer synde for mine Øjne! Jeg vil hjælpe ham frem! Jeg giver ham alt, hvad han ønsker! Du elsker ham jo! Du og han!

Pause. Iris som før

BEYER

(sætter sig rolig. Dæmpet, som til sig selv)

Dér ligger jeg altsaa. Udstrakt paa Jorden ligger jeg, og jeg føler din Fod paa min Nakke. Det er de Overraskelser, som Alderen bringer . . . Saadan blev altsaa mit Liv. Hvad jeg ønskede, fik jeg ikke; derimod alt andet. Misund mig det ikke, Iris! Mit stakkels, øde Liv. To Kvinder har jeg elsket, ja. Din Moder stødte mig bort, men hun var koldere end Is. Saa døde hun, men Du levede, og min Kærlighed greb dig og voxede. Du var saa ung, saa ung, men jeg blev altid ensom. Nu er det hele forbi. Men jeg skylder dig saa megen Tak. Inden i

mig er der Liv endnu, det er din Skyld. Jeg blev gammel uden at jeg mærkede det, det er din Skyld. Jeg vilde saa gerne gøre dig noget godt før jeg dør. Uden dig er jeg en ond Mand. Jeg er saa fortvivlet. Jeg fordrer jo intet, jeg giver blot. Jeg giver, jeg giver! Giver til dig, fordi Du er i Verden, fordi Du aander, fordi Du ler og taler og tier stille. Giver til dig fordi Du synder. Fordi Du lever, Iris! (Han rejser sig og gaar langsomt hen mod hende. Han rækker Haanden ud. Sagte) Svar dog.

IRIS

(med Armene udstrakt mod Baggrunden)

Gaa!

BEYER

Iris . . .

IRIS

Gaa uden et Ord!

Pause. Beyer trækker sig langsomt tilbage

IRIS

Kommer Du igen, jager jeg dig bort som en Hund!

Beyer ud i Baggrunden

Fjerde Scene

Iris. Strax efter Professor Jørgensen og Redaktor Martens

Iris staar endnu paa samme Sted, ubevægelig og dybt aandende, — da Pigen kommer ind fra Baggrunden

PIGEN

Frue, Professor Jørgensen og Hr. Martens venter udenfor. Jeg har ikke lukket dem ind, fordi Etatsraaden var her. Jeg vidste ikke . . .

IRIS

Det er godt. Lad dem komme.

Pigen gaar ud. — Jørgensen kommer fra Baggrunden, fulgt af Martens

JØRGENSEN

Goddag, min kæreste Frue, Tak, fordi De tænkte paa mig. Men jeg vidste rigtignok ikke, at her skulde være Selskab.

MARTENS

Jeg heller ikke, Frue. Men jeg frembærer min skyldigste Tak for Invitationen.

Pause. De betragter Iris, der staar ubevægelig og ser paa dem

IRIS

Martens, hvorfor skrev De til min Mand idag, at De endelig vilde tale med ham?

MARTENS

Men kære Frue . . .

IRIS

Fordi De vilde købe ham, ikke sandt? De vilde vinde ham ved at give ham en Stilling, som han kun havde Dem at takke for!

MARTENS

Men, min naadigste Frue, — dette er dog i strængeste Forstand en Hemmelighed!

IRIS

En Hemmelighed, ja, — fordi det er mig, der skulde købes derved! Forstaar De det? Mod mig har Deres Hænder været udstrakt, — mod mig, mod mig! . . . Med hvad Ret? Fordi jeg smilede til Dem? Fordi jeg skyldte Dem Tak? Nu var jeg vundet og bundet, ikke sandt? Nu var det Dem, der styrede? . . . Aa, denne Egoisme!

JØRGENSEN

Hvad er det, jeg hører?

IRIS

Og De, Jørgensen! De, som efter fattig Evne vilde det samme som Martens!

JØRGENSEN

Men, min Frue, dette skulde dog blive mellem os!

IRIS

Hvad Hemmeligheder har jeg med Dem! Har De ikke misbrugt mig skændigt, De ogsaa?

JØRGENSEN

Men, Frue, — De maa dog kunne føle, at jeg elsk . . .

IRIS

Nævn ikke det Ord! Hvad véd De derom? De — elsket mig? Ja, havde De endda! — De har jo blot elsker Deres egne Fantasier! Afmægtig følte De Dem, gold og tom, — saa traf De mig; saa saa' De, at jeg kunde give Deres Drømme nye Udtryk! Det var alt! . . . Aa, hvad har De dog set i mig, hvad har De villet bruge mig til? En Model har jeg været for Dem, et Ideal, som De kunde skaffe Dem som ethvert andet. Men jeg er mere, skal De vide: Jeg er Kvinde! Jeg kan elske og jeg vil elskes! Jeg er til for min egen Skyld!

MARTENS

Hvor kan man dog undgaa at se det?

IRIS

Ja, De tror vel sagtens, at De har set det, Martens? Husker De, hvad det var, De bød mig? Jeg skulde være en Skygge af Dem selv, jeg skulde hjælpe til at slæbe Deres Magtstræb og Deres Egoisme fremad! Aa, nej, De fantasierer og drømmer ikke, som den anden, men forføngelig og brutal er De, som alle Mænd! Hvorfor kan De ikke elske mig som den jeg er? Saa taalte jeg alt af Dem! . . . Nu vil De gøre

en anden ud af mig, — nu taaler jeg ingen Ting! . . .

Aa, De har begge to handlet ondt og skammeligt mod mig!

Pause. Iris vender sig bort

MARTENS

(nærmer sig forbløffet og smilende)

Kære Frue, De er en Mester i Overraskelser. Efter vor sidste Samtale havde jeg ventet mig alt, kun ikke dette. Kvindelige Indskydelser skal man imidlertid ikke bekæmpe, — men før jeg trækker mig ud af dette lille Æventyr maa jeg dog sige Dem, at min Samvittighed anklager mig ikke. Jeg tilstaar Dem ganske aabenhjærtigt, at jeg haabede at vinde Deres Gunst. Men jeg var lykkelig ved at føle, at det Værdifuldeste i mig blev kaldt frem af Dem: De blev til ét med min Ærgjerrighed. Derfor er De ikke bleven misbrugt, kære Frue, — jeg følte mig først ret som Mand ved at tænke paa Dem.

JØRGENSEN

Hvad er det, han siger? Som om jeg ikke ogsaa tilbød Dem med det Kostbareste af min Sjæl? Tror De, Frue, at man har andet end ét Haab, ét Syn, ét Maal? Og naar det er den Kvinde, man ser? Naar det er Dem? — — Jeg ofrede Dem mit Hjertes Førstedraaber, — og De tror Dem vanhelliget og jager mig bort?

IRIS

Vi taler hvert sit Sprog. Men kan vi da skilles som Venner?

Pigen kommer fra Baggrunden

PIGEN

Direktør Heyse er derude, Frue.

IRIS

Ja, lad ham komme.

Pigen ud

Femte Scene

De forrige. Heyse fra Baggrunden

HEYSE

Aha, — her er Selskab?

IRIS

(frem mod ham)

Heyse, De, som altid var oprigtig mod mig, svar mig paa dette her: Er der gode Mænd til i Verden? Mænd, der kan elske andet end sig selv og deres egen Forfængelighed? Aa, sig det, Heyse, jeg vilde saa inderlig gærne tro det!

HEYSE

(iagttager hende skarpt og forundret. Peger paa de andre)

Mener Fruen specielt de Tilstedeværende?

IRIS

Ja, ja! De forsikrer mig, at de er gode!

HEYSE

Ja saa . . . Da gør Fruen utvivlsomt bedst i at tro dem.

IRIS

Og De? De er ogsaa god, ikke sandt?

HEYSE

Nej, jeg maa desværre bryde ud af denne Flok. Jeg . . .

IRIS

Ja, — Deres Tilbud til mig igaar?

HEYSE

Netop. Det var en udspekuleret Nederdrægtighed.

IRIS

Aa, jeg vidste det! Jeg vidste det nok! De er ikke bedre end de andre! Alle er ens her, og jeg staar imellem jer! Aa, hvor ren jeg føler mig blandt jer, hvor hvid og ubesmittet! Hvorfor er I ikke ærlige, I andre! . . . Aa, hvorfor græder jeg ikke?

HEYSE

Jeg vilde give Deres Mand min Plads i Direktionen, for at Dr. Ravn kunde faa den anden. Da skulde det ikke vare længe før begge mistede Deres Yndest. De var da moden til mig.

IRIS

(hurtig frem mod ham)

Ravn siger De? Hvad mener De om Ravn?
Om mig og ham, hvad mener De?

HEYSE

Min Gud, jeg mener vel ikke andet end det,
alle mener.

IRIS

At han er min Elsker, ikke sandt? Sig det
kun, om De tør!

HEYSE

Frue . . .

IRIS

Og De andre to? Sig blot, hvad De mener!

MARTENS

Frue, i huslige Anliggender blander jeg mig
principielt . . .

JØRGENSEN

Jo, gu' elsker De ham!

IRIS

Ja, De har Ret allesammen, — jeg elsker
ham! Jeg elsker ham! Ham er det, jeg elsker!
Og vil De vide mere endnu? Han er her! Jeg
holder ham skjult her hos mig! Vil De se ham?
(Gaar hurtig hen og aabner Døren tilhøjre) Aa, Ravn, kom
et Øjeblik herind, vil Du?

Sjette Scene

De forrige. Ravn fra Døren tilhøjre

IRIS

Ravn, Herrerne dér trygler mig om at faa den at se, som jeg elsker!

RAVN

Fru Iris . . .

IRIS

Dér ser De ham! Jeg elsker ham, fordi han elsker mig! Kræmmersjæle er I alle, — han blev min Herre, fordi han kom med sin Kærlighed i sin nøgne Haand og bød mig den! Han forstod min Længsel efter Synd, fordi han elskede mig! Han forstod min Længsel efter Renhed, fordi han elskede mig! Han forstod min Længsel efter Tvang, fordi han elskede mig! Han forstod min Længsel efter Frihed, fordi han elskede mig! . . . Gaa ud i Verden og forkynd, at saadan vinder man en Kvinde, — kun saadan! — — Gaa ud i Byen og fortæl, at Ove Ravn er Fru Iris' Elsker.

RAVN

Iris . . .

IRIS

Og gaa saa Deres Vej. Jeg har ikke længer Brug for Dem.

Jørgensen, Martens og Heyse trækker sig ud af Døren i Baggrunden

Syvende Scene

Iris. Ravn

Iris smiler til ham. Gaar saa hen og lægger sig paa Chaiselonguen. Lukker Øjnene. — Pause. —

RAVN

(nærmer sig hende sagte)

De er træt, ikke sandt? Maa jeg sætte mig lidt hen til Dem og snakke med Dem? De behøver ikke at svare.

Iris nikker. Ravn sætter sig paa en Stol tæt ved hende

RAVN

Dette kom saa voldsomt . . . Hvor De er god, — hvilken stærk og brændende Sjæl, De har! Hvor alt bliver smaat og fattigt ved Siden af Dem! . . . Hvor Deres Race forraader sig! De er stor, Deres Øjne lyver ikke . . . (Smilende) Aa, Iris, hvor daarlig De klarede Dem ud af dette, — men De blev høj som en Gud derved! Saa afsindig hensynsløs er kun jeg selv . . .

Vi er alene, Iris, — vi to. Alt dette var nødvendigt, for at vi kunde naa hinanden. Men hvor Lykken dog nu er bleven dyb og kostbar for os! Vi glemmer jo aldrig, hvad den er bygget over. Ikke sandt, Iris?

IRIS

(sagte; med lukkede Øjne)

Jeg véd det ikke, Ravn

RAVN

Nej, jeg véd det bedre, jeg er Mand. Tænk det Liv, der ligger for os! Hvor langt vi dog skal naa sammen! Naar De nu snart flytter herfra . . .

IRIS

(aabner Øjnene)

Flytter?

RAVN

Ja, — her kan De dog ikke blive boende, vel? . . . Naa, men jeg er dum og klodset, at jeg strax begynder at tale om den Slags Ting. Tilgiv mig, Iris, De er træt. Jeg var saa utaalmodig.

IRIS

(løfter sig op paa den ene Arm; ser paa ham)

Ravn, — De maa gaa . . .

RAVN

Gaa? . . . Ja, ja, De har Ret. De trænger til Ro nu, — jeg tænker ogsaa kun paa mig selv! Naar ses vi, Iris?

IRIS

(ser paa ham)

Ravn, De maa gaa . . . som de andre.

RAVN

Som de andre? Hvad er det? Hvad siger De? Hvad mener De?

Pause

RAVN

Men saa tal dog, — Iris! Se ikke saadan paa mig! Jeg bliver angst, angst! Hvad er det dog? Skal jeg gaa? Hvorfor? hvorfor?

IRIS

(sagte)

Jeg . . . elsker Dem . . . ikke, Ravn.

RAVN

Hvad er det, De siger? Hvad er det dog?

IRIS

Ravn, — jeg elsker Dem ikke . . . Jeg føler det nu.

RAVN

De elsker mig ikke? Men er De gaaet fra Sans og Samling? Véd De, hvad De siger?

IRIS

(lægger sig atter ned)

Ja.

RAVN

Iris, De er syg, De har Feber! Jeg kan jo se det paa Dem! De er ikke vant til alt dette her! Hvorfor taler De? . . . Iris, det er jo saa sygt, at jeg maa le! Le dog selv: For to Minutter siden forkyndte De højt for Alverden, at De elskede mig!

IRIS

(langsomt og eftertænksomt)

Maaske er det derfor, at jeg ikke elsker
Dem mere.

Pause. Ravn rejser sig hæftig og staar og stirrer paa hende med for-
drejet Ansigt

RAVN

(bøjer sig over hende og hvisker, med knyttede Hænder)

Aa, De, De . . . ! Jeg kan ikke finde Ord,
der er ondt nok til Dem!

IRIS

Jeg er saa lille, Ravn . . .

RAVN

Lille! Ja, var De blot det! Men De er jo
en slet Kvinde! Et daarligt Kvindfolk! De lyver
jo, — hvert Ord er Løgn! . . . Hvad er det, De
gør! De er jo fræk!

IRIS

Jeg er saa lille, Ravn . . .

RAVN

Fræk er De, at De tør bede om Medliden-
hed! . . . Oho, De er smuk, De er Kvinde, og
saa skal hver Ondskab og hver Løgn og hver
Synd slettes ud for Deres Øjnes Skyld! Er De
da ikke Menneske? Aa, gid jeg kunde piske
Dem her!

Pause

RAVN

Hvor tør De vove at sige, at De ikke elsker mig? Selvom det er sandt, hvor tør De saa vove at sige det? Aner De, hvad det betyder for mig? Aner De, hvad der styrter sammen i mig nu? Kender De mit Værd og Deres? . . . Aa, at jeg overhovedet gider tale til Dem mere! Jeg foragter Dem.

IRIS

Nu maa De gaa, Ravn.

RAVN

Ja, jeg skal gaa . . . Og vær tryk for, at jeg ikke kommer tilbage. Jeg kender Dem altfor godt nu . . . Jeg er fuldkommen rolig, — og derfor skal De høre et Ord før jeg gaar, . . . et Ønske skal De hædres med fra en Mand, der har elsket Dem, som ingen anden har gjort, og som ingen anden nogensinde kommer til at gøre.

Fra denne Dag af skal Deres Liv være brudt! De selv skal splintre Deres Lykke hver Gang den rejser sig . . . Og fordi De altid har vanhelliget Deres Sjæl med Deres Tøjter af Ord, . . . skal Deres Sjæl langsomt besudles! — — De, som altid sørger for at redde Dem uskadt ud af den Smærte og Ulykke, De skaber om Dem, — — De skal aldrig, aldrig høre et Suk fra Deres eget tomme Hjærte, fra Deres øde, golde Hjærte. Ja, De skal dø af Goldhed . . .

og hver, der elsker Dem, skal ende med at forbande Dem! (Gaar hen mod Baggrunden. Stanser og vender tilbage til hende; hvisker) Enhver anden end just De vilde dræbe sig idag efter dette.

(Gaar hurtig ud i Baggrunden)

Ottende Scene

Iris. Strax efter Konrad

Iris ligger ubevægelig.

Lidt efter kommer Konrad hurtig fra Baggrunden. Han bærer en Mængde Pakker og er meget forpustet

KONRAD

Her kommer Pakæslet, Du! Puh, som jeg har rendt! Men de dejligste Ting har jeg ogsaa fundet! Trøfler og Hummer og nogle Bekkasinpostejer, — nogle Bekkasinpostejer, Du! Um, jeg smager dem allerede! Det skal blive en Frokost, Du! — Men hør, tænk dig, jeg stormede lige paa Ravn her nede i Porten. Kommer han fra dig?

IRIS

Ja.

KONRAD

Tænk dig, Du, Iris, — — jeg tror, han gik og græd! Det var saa forunderligt, — jeg turde slet ikke stanse ham!

IRIS

Græd?

KONRAD

Ja, Du! Du har da ikke været for ond imod ham, Iris? Du er tit slem ved ham, det er egentlig Synd, han er jo saa ømfindtlig, maa Du huske, han er jo saa førelsket! Jeg har virkelig ofte haft ondt af ham heroppe; det ender nok med, at han slet ikke kommer igen, — og saa er det din Skyld . . . Og de andre Herrer? Er de ikke kommet endnu?

IRIS

De er gaaet igen.

KONRAD

Er de gaaet igen? Men hvad vil det sige? De var dog bedt! Er de gaaet igen? Hvad skal det . . .

IRIS

Hvorfor gaar Du om med den Pakke? Læg den dog.

KONRAD

Det er Rullepølsen, extrafin! . . . Ja, ja. Men forklar dig, Iris!

IRIS

Der bliver ikke noget af Frokosten, Konrad.

KONRAD

Ikke noget af Frokosten! Og alt det, jeg

har købt! Saa fortæl dog, Iris! Er der sket noget? Du ser saa besynderlig ud!

IRIS

Holder Du af mig, Kony?

KONRAD

Men Iris! . . . Iris, hvad er der sket?

IRIS

Kom herhen. Sæt dig her, saa Du kan se mig i Øjnene. Saa skal jeg fortælle dig, hvad der er sket.

KONRAD

(sætter sig paa Gulvet foran hende)

Jeg er voldsom spændt . . .

IRIS

Vor Fremtid er ødelagt.

KONRAD

Vores Fremtid? Men hvordan dog det? . . .
Men alle de Tilbud?

IRIS

Martens og Heyse og Jørgensen har jeg jaget bort.

KONRAD

Jaget bort! Jaget bort? Hvorfor dog?

IRIS

De fornærmede mig.

KONRAD

Ja saa . . . Naa, dem ventede vi os jo egentlig heller ikke andet af. -- Men Onkel Beyer?

IRIS

Ham har jeg ogsaa jaget bort.

KONRAD

Har Du jaget ham bort! Men hvorfor dog, Iris?

IRIS

Han fornærmede mig.

KONRAD

Han ogsaa? . . . Ja, jeg forstaar det ikke, — men det maa Du jo bedst selv vide. Men det er trist. Vi havde dog saa mange gode Udsigter. Nu har vi kun hinanden igen.

IRIS

Og vor Ære er ødelagt.

KONRAD

Ære?

IRIS

Din og min, ja. Fra imorgen af tror alle Mennesker, at jeg har været Ravns Elskerinde.

KONRAD

Men det er jo ikke sandt!

IRIS

Nej, Konrad.

KONRAD

Ja, lad dem dog tro det, Iris! Jeg har dig jo saadan som Du er!

IRIS

Men saadan som jeg er, er jeg bleven brændemærket, Konrad, og forbandet af den, der elsker mig højst!

KONRAD

Af den, der elsker dig højst?

IRIS

Ja. Af Ravn!

KONRAD

(springer op med et Raab)

Iris!

IRIS

Men Konrad . . .

KONRAD

Iris, Du maa ikke tale saadan! Alt, alt, hvad Du gør, forstaar jeg og glæder mig over og beundrer, fordi det er dig, der gør det! Men hvor kan Du sige, Iris, at der er nogen, der elsker dig højere end jeg!

IRIS

(ser paa ham ; brister i en voldsom Graad og breder Armene ud)

Aa, men Kony! Aa, Kony dog! Aa, kom, kom til mig!

De omfavner hinanden. Iris græder uafbrudt og knuger ham til sig

IRIS

Hvor Du er god, god! Hvor jeg elsker dig! Det er jo dig, dig alene, jeg har elsket, trods alt det, der er sket! Dig, dig alene, Kony! Har Du da ikke følt det? Hvor Du er god og mild og stor! Større end alle de andre er Du! Og jeg, som ikke før har set det! Aa, jeg har været saa styg, saa styg, Kony!

KONRAD

Nu er jo alt godt igen.

IRIS

Du maa tilgive mig alt, alt! Baade det, Du véd og det, Du ikke véd! . . . Og Du kan saa rolig gøre det, Konrad. For jeg har jo blot villet lege.

Pause. De sidder i tæt Omfavnelse

IRIS

(gør sig fri)

Og skal vi saa spise Frokost!

KONRAD

Ja, ja!

IRIS

Vi to alene, — det bliver en Fest!

KONRAD

Og alle de dejlige Ting, vi har at spise!

IRIS

(lidt efter)

Nu har jeg skriftet. Nu er jeg fri . . .

Jeg føler mig helt ny, saa ung og stærk.
Og i Fremtiden er der saa mange Dage, saa
mange Timer. Jeg besejres aldrig!

KONRAD

Usaarlig er Du! (Indsmigrende) Men Du er jo
ogsaa Regnbuen selv, Iris! Og hvordan skulde
man kunne ramme Regnbuen?

IRIS

Regnbuen, ja! Jeg er Iris! Glans er jeg,
Lys, Luft, Farvespil, — alt det, som jeg elsker!
Ingen har forstaaet det uden Du! . . .

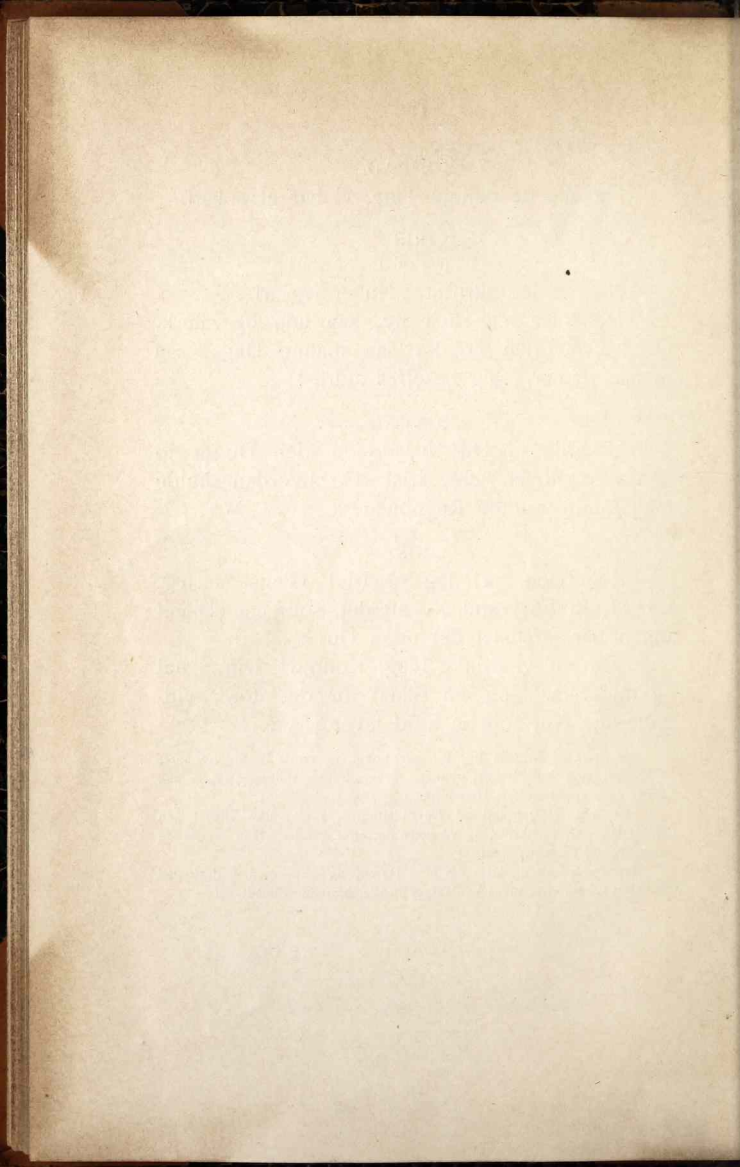
Vin vil vi drikke idag, Konrad! Din Skaal
og min Skaal, og en Skaal for det store, vid-
underlige Nu, som vi altid lever i! . . .

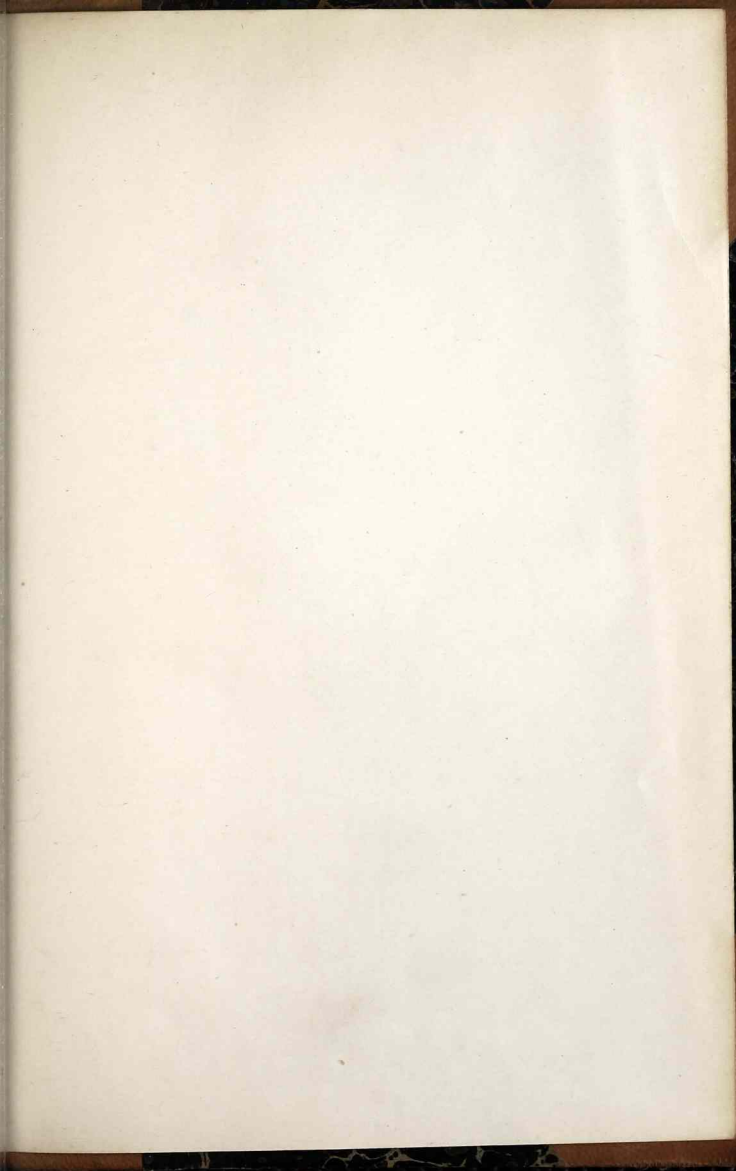
Iris strækker Armene ud, og gør nogle dansende Bevægelser efter
en Melodi, som hun lydløst nynner. Konrad staar smilende og ser paa
hende, og klapper sagte i Hænderne.

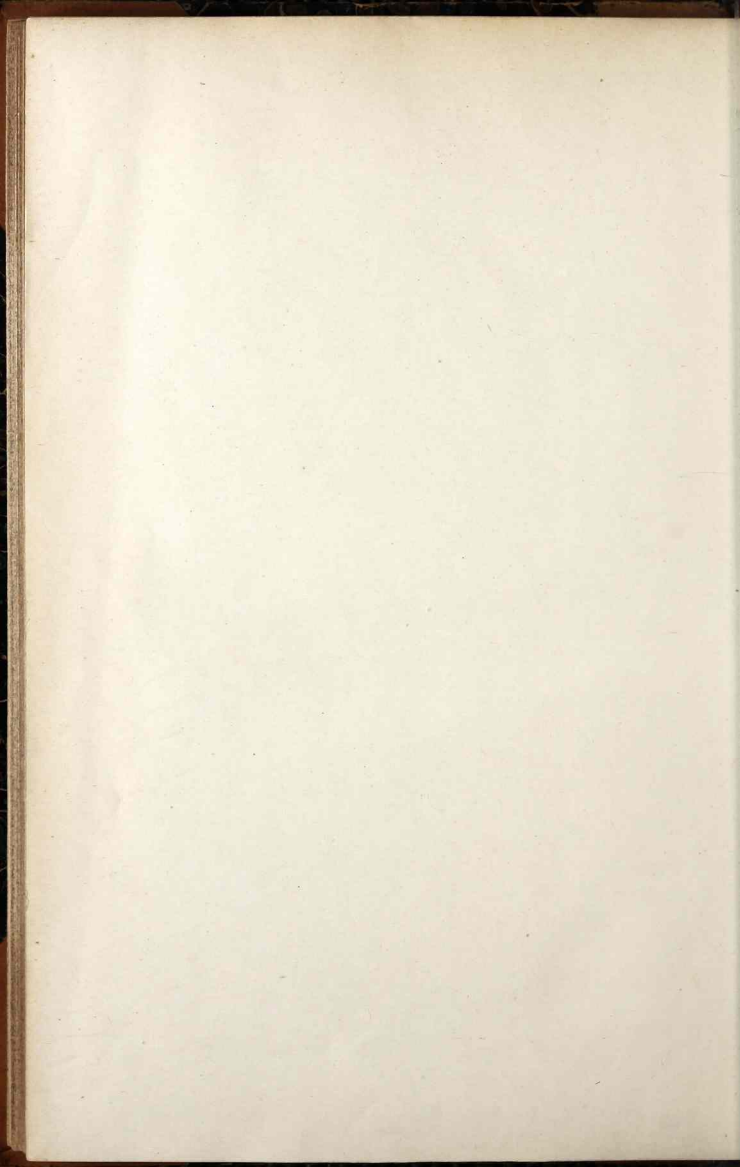
Idet hun vil gaa ind ad Døren tilhøjre, griber han Slæbet paa
hendes lange Morgenkjole, og vil bære det efter hende. Hun vender sig
hurtig om og betragter ham.

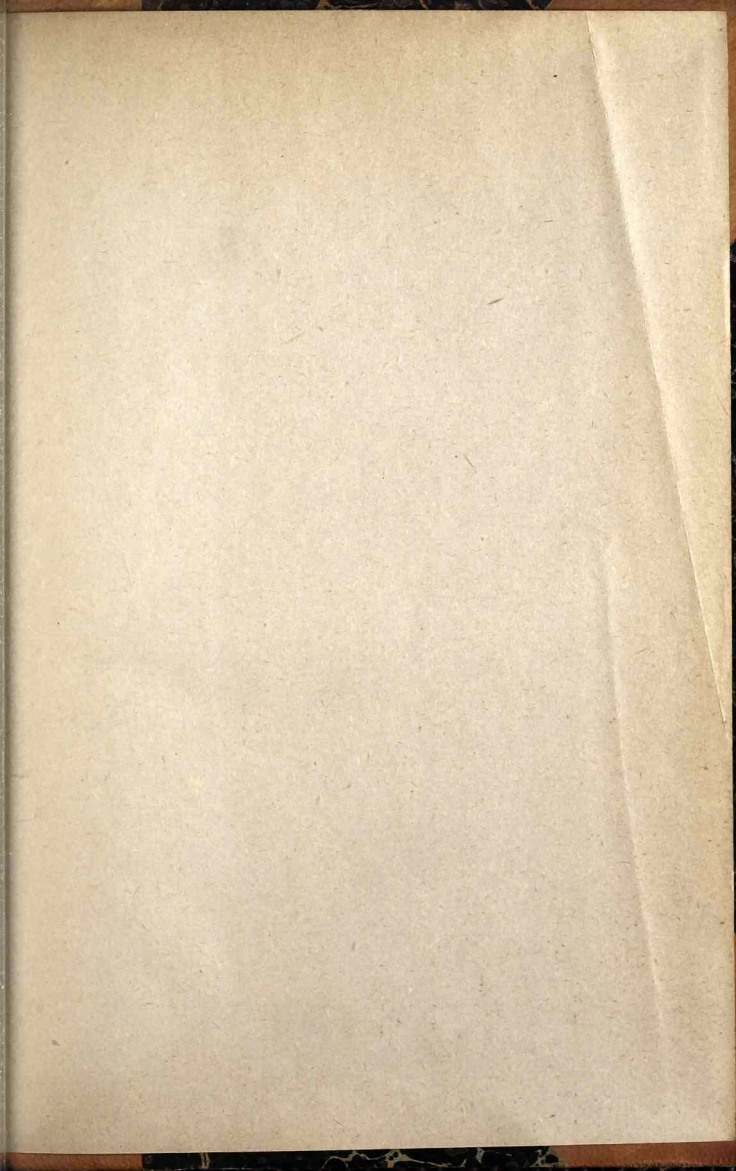
Saa drejer hun sig atter om mod Døren, og gaar med majestætisk
Holdning ud tilhøjre, mens han følger hende, bærende Slæbet

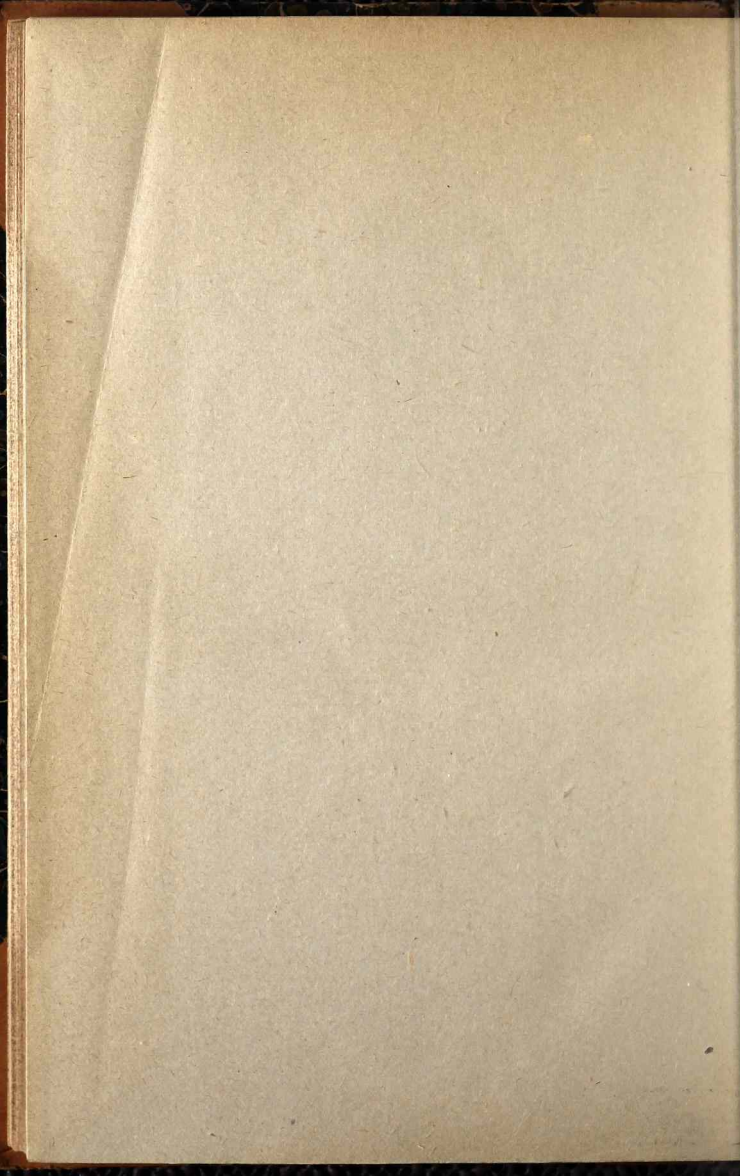
Tæppet

BOGBINDER
PH. HANSEN
AMAGERTORV 10.

